

BUDGET ESTIMATES FOR 1962-63— VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMAND No. 20—31. AGRICULTURE.

DEMAND No. 22—33. ANIMAL
HUSBANDRY.

(Debate continued.)

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ (ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಇಂಡಿಮಿಟಿಯಲ್ಲಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಸ್ಕ್ರೀಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವವರು ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯವರು. ಈ ಅವರೇ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದೊಳಗೆ ಅವರು ಕೆಲವು ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸಹಿತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಸ್ಕ್ರೀಮು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ್ಯಾಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಇದೆ. ಈ ಸ್ಕ್ರೀಮನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸರ್ಕಾರ ಸಹಿತ ಬಹಳ ಕಾತರತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸ್ಕ್ರೀಮು ಕಾರ್ಯಗತವಾದರೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರವಾದೀತು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಮೇಲೆ ಏಕ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಂಚಿದರೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಈಗ ಇರುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸಡಿಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಮುಂತಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಬೈರೇಗೌಡರು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಅಪ್ರೋವೈದರ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು, ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ದರ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿದರು. ನಮಗೆ ಈಗ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಿನಿಮಮ್ ಪ್ರೈಜಸ್ ಎಂದು ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಅವು ಯಾವುವು ಎಂದರೆ

ಪುಗರ್ ಕೇನ್, ಕಾಟನ್ ಮತ್ತು ಕಾಫಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಿನಿಮಮ್ ಪ್ರೈಜಸ್ ಅನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಗದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದರವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರಲ್ ಮತ್ತು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಶಾಖೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡ ಅವರು ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಫರ್ಮ್‌ಲೈಜರ್ಸ್ ಸಪ್ಲೈ ಆಗುವುದು ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಮಗೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಫರ್ಮ್‌ಲೈಜರ್ಸ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಈಗಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಆನುಸರಿಸಿ ನಾವು ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ 1.2 ಲಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಂಟೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಸಹಿತ ನಮಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೋ ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಫರ್ಮ್‌ಲೈಜರ್ಸ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಇದನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಆನುಸರಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕೋ ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳೂ ಸಹ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ದೂರುಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಫರ್ಮ್‌ಲೈಜರ್ಸ್ ಅನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಫರ್ಮ್‌ಲೈಜರ್ಸ್ ಸಹಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೋಸ್ಟ್ ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಕೋರ್ಸ್ ಅನ್ನು ಇಂಟ್ರಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಈ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಇಂಟ್ರಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಟ್ಯಾಫ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಂಟ್ರಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಟ್ಯಾಫ್ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಆಮೇಲೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಎಕ್ಸಪರ್ಮೆಂಟ್ಸ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೊರತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲರತಕ್ಕೆ ಎಕ್ಸ್ ಪರ್ಚ್‌ಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಅಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಟಿ. ಸಿ. ಎಂ. ಎಕ್ಸ್ ಪರ್ಟ್ಸ್ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆಮೇಲೆ ಆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥ ಸ್ಟಾಫಿನ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲರತಕ್ಕೆ ಟೀಚಿಂಗ್ ಸ್ಟಾಫಿಗೆ, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಂಬಳ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ)

ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಗ್ಗಿ ಕಲ್ಲು ರಸ್ತೆ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕವರನ್ನೇ ಈ ಕಾರ್ಲೇಜಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಫೀಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸಮಾಡದ ಅನುಭವ ಇವರು ಅಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನೇ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸ್ಕೇಲು, ಕಾರ್ಲೇಜಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸ್ಕೇಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಲ ಗಾರ ಕಮಿಟಿ ಎಂದು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಕಮಿಟಿಯವರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮಗೆ ಈ ಪ್ಲಾನ್ ಪೀರಿಯಡ್‌ನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ನೌಕರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡೋಣವೆಂದರೆ, ಬೇರೆ ಇರಾಖೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳು ಕಡಮೆ ಇರುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಬೇರೆ ಇರಾಖೆಗಳ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಕೂಡ ಇದೆ. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ಲಾನ್ ಪೀರಿಯಡ್‌ನಲ್ಲಿ 5-10 ವರ್ಷಗಳು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತ್ಮಪ್ರೀತಿ ಆಗಬಹುದು.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಾವು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡ (ಚಿಕ್ಕಕೆರೆ).—ಕಾರ್ಲೇಜಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಅಲ್ಲೇ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಇರುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನುಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲೂ ಸಹಿತ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಚರರ್ಸ್, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್ ಇವರನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲೂ ಅದೇ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡ.—ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲೇ ಖಾಯಂ ಆಗಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಕಾರ್ಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೆ!

Mr. SPEAKER.—The Minister may make a note of it and reply later.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಿತ ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಮಸ್ಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವರು ಮಾಣ್ಣಿ ಕೊರಕಲು ಆಗುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ

ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಯರ್ ಕೆನಸ್ಟೇಬಲ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಕೀಂ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಅದರೊಳಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಡಕಮಾಡಿ ಆ ಸ್ಕೀಲನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿದ ತಕ್ಷಣ ಏನು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಕ್ಯಾಪೂ ಪ್ರಾಂಟೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವರು ನೌತ್ ಕೆನುರಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪೂ ಪ್ರಾಂಟೇಷನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಬೆಳೆದರೆ ಅದರಿಂದ ಬೆಳೆಎವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಸಾಯರ್ ಇಂಟೋಷನ್ ಸಹಿತ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾವುನಂತೆ ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪೂ ನೌತ್ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ಯಾಪೂ ನೌತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರಾಖೆಯವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಸಹಿತ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ತ್ತೇನೆ.

ನೀರು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಯರ್ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂಸಹಿತ ಆಯರ್ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ನೀರು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಮರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಿಕರ್ಕರ ಕಾರ್ಲೋನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೋ ಆರ್ಲೆಟಿಕ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಏನಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಡ್ಡಿ ನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುವವರು ಅವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರೂಸಹಿತ ಜಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾವೂ ಅವರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮೇಗೌಡರು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮುಖವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೀಜ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರೂ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಬೀಜ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇರಾಖೆಯವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೀಗಿದೆ. ನಾವು ಸಂತೋಧನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್ ಸೀಡ್ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅಮೇಲೆ ಅದು ಸೀಡ್‌ಫಾರಂಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲೈ ಆಗಿ ಫಂಡೇಷನ್ ಸೀಡ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಮೇಲೆ ಫಂಡೇಷನ್ ಸೀಡ್ ಏನಿವೆಯೋ ಅದನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಗೋಡ್ಡಿಯರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲೈ ಮಾಡಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದೆ. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನೊಳಗೆ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್ ಸೀಡ್ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಆಪ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮೇಲೆ ಸೀಡ್ ಫಾರಂ‌ನೊಳಗೆ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಫಂಡೇಷನ್ ಸೀಡ್ ಸಹಿತ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಗೋಡ್ಡಿಯರ್ಸ್ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ವರೆಗೂ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಇಷ್ಟತ್ವದು ನ.ಪೈ. ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವು, work cost ಎಂದು

5 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದನ್ನು ಈಗ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರಾಂತದವರಾದ ಮದರಾಸಿನವರು ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾವೂ ಸಹಿತ ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್ ಲೆವೆಲ್‌ನೊಳಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಸಾಯಿಲ್ ಚೆಸ್ಪಿಂಗ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಲಹೆಯನ್ನೂ ಸಹಿತ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮೇಗೌಡರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಈಗ ಸಾಯಿಲ್ ಚೆಸ್ಪಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಳೇಹೊನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ. ಈಚೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಯಿಲ್ ಚೆಸ್ಪಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದು ಪ್ರಪೋಸ್‌ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನೊಳಗೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ಯಾಕ್‌ಜೆಡ್‌ಲರ್‌ ಎರಿಯಾ ಅದ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ. ಈಗ ಇರುವ ಸಾಯಿಲ್‌ಚೆಸ್ಪಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ನೂರು ಸ್ಯಾಂಪರ್‌ ಚೆಸ್ಪಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ಸಾಯಿಲ್ ಚೆಸ್ಪಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಆಗದರೆ ನಮಗೆ ಭೂಮಿಯ ರೆಕ್ಲೈಮೆಂಟ್‌ ಎನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ 2 ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಏನಾದರೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಹಿತ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಬಮ್ಮನವರು ನಮಗೆ ಒಂದು ಅಗ್ರಿ ಕಲ್ಚರಲ್‌ ಫೆನಾನ್ಸ್‌ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಸಾಲದ ರೂಪವಾಗಿ ಹಣ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು; ಇಲ್ಲದೇಹೋದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಬಮ್ಮನವರಿಗೆ ಬಹುಶಃ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ, ಕಾಫಿಬೋರ್ಡಿನೊಳಗೆ 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದು.

2-30 P.M.

ಆದರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಲೋನ್‌ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಒಂದೂವರೆಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಎಲ್. ಸುಬಮ್ಮ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು).— ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದಲೇ ಸಹಾಯ ವಾಯಿತು ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಿರಾ).— ಕಾಫಿ ತೋಟ ದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಹಾಯದಂತೆ ಬತ್ತ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಯುವವರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಿ. ಆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೇನಾದರೂ ಸಹಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆಯೆ ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.— ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿವೆ. ಕಾಫಿಯಿಂದ, "Foreign Exchange" ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಶಕ್ತಿ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈಗಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ; ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮನೋವಿ

ಬರುವುದರಲ್ಲಿದೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಏಲಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಕೇಟರ್‌ಪಿಲ್ಲರ್‌ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೀಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಪುಟ್ಟರುದ್ರಯ್ಯನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಆನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಾಪೂರಿತರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಫರ್ಷ್ ಲೈಜರ್‌ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಗಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾದ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೇರಂಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.— ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಫರ್ಷ್ ಲೈಜರ್‌ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ; ಹಾಸನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಸರಿಯಾದ ಹಂಚಿಕೆಯೆ ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.— ಅದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಗಯಾದವು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.— ಬೆಂಗಳೂರು-ಹೊನ್ನೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು ಹಿಡಿದದ್ದು ಯಾವುದು ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸರಮೇಶ್ವರಪ್ಪನವರುಕೂಡ ಈ ಹಂಚಿಕೆ ಒಕ್ಕ ಬಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರಲ್ಲಿ, ಫರ್ಷ್ ಲೈಜರ್‌ ಪಾರ್ಟಿಡ್‌ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ನೌಕರಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಗಳು ಮತ್ತು ಬಡ್ತಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಇದು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. Inter State Seniority ಪಟ್ಟಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾದ ಹೊರತು ನಾವು ಏನನ್ನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಒಂದೆರಡು provisional ಆಗಿ ಏನಾದರೂ ನಾವು ಮಾಡಬಹುದೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟರು Cashewnut development ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಫಿನಮಾಡುತ್ತಾ, ಈ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಈಗ ಐದು ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೊನೆಯಷ್ಟು 25 ಎಕರೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಗೇರುಬೀಜದ ಬೆಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಐದು ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಫಸಲು ಬರಲಿ, ಐದಾರುವರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟುಕಾಲ ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.— ನಾನು ಆಗಲೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಹೊರಟರು. When I asked him whether it was a proper distribution he did not answer my point.

Mr. SPEAKER.—That particular point will be put to him at the end.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—When will you put that point, Sir?

Mr. SPEAKER.—Before I put the demand to vote. Please be present at that time.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—೨ನೇ ಎಕರೆ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು seed farm ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಬಹಳ ಉಚಿತ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗವಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಅಡಚಣೆಯಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಳು ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೀಡ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ಬಿತ್ತನೆ ಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಸೀಡ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಕರ್ತವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ 50 ಸೀಡ್ ಫಾರ್ಮ್ ಇರುವುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ 50 ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಅಮೇಲೆ ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, Registered growersಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡುವ ವಿಷಯವೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

Research Stations ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಸಂಶೋಧನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆರೋಪಣೆಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ರೀಜನಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸಬ್ ಸ್ಟೇಷನ್. ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ ಕೆಲಸ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್ ಸೀಡ್ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು, ರೀಜನಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಆಗುವ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸೀಡ್ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಮಾಡುವುದು, ಸಬ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದರ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇಕರು ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್, ತಂತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಲೇಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾರ್ಲೇಜನ್ನು ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರತಿಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಒಂದು ವ್ಯವಸಾಯದ ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಫಾರಂ ಆರ್ಟ್‌ಸೈನ್ ಮಾಡಿ, ಆ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ರೈತಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಹಾಸಲ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು 3-4 ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹುಶಃ ವ್ಯವಸಾಯ

ಗಾರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ; ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ಯಶವಂತಪುರ).—ಇರ.ವ ಕಾರ್ಲೇಜನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಇರುವ ಎರಡು ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಸಹಾಯವಿತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಡೆಯದಾಗಿ ಭೂಸಾಂಸ್ಕøತಿಕ ವಿಷಯ. ಇದು ಬಹಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು ಭೂಸಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಾವು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಅದರಿಂದಲೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ 27 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಯಿರ್ ಕರ್ನವೇಷ್ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಬ್ಬುವುದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ನಾವು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ 85 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಧಾರ್ಡ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ನಿಬಂಧಿಯವರು ಮಾಡುವ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಿಲ್ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕಾನೂನು ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಅಡ್ಡುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅದಮೇಲೆ ಸಾಯಿರ್ ಕರ್ನವೇಷ್ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹಳ ತಡೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ರೈತರು ಒಬ್ಬಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಬಂದಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಯಿರ್ ಕರ್ನವೇಷ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಸಿರ್, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಅದೂ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ದಿವ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಈ ಮಾನ ಸಭೆ ತನ್ನ ಒಬ್ಬಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Sri H. R. KESHAVAMURTHY (Gandasi).—You have spoken about plant protection. What is the policy of Government?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ನಾವೇನೇ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಬಾರದೆ ಅಥವಾ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನೇಕವೇಳೆ ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊದವರ್ಷ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಲೇಟ್ ಬ್ಲೈಟ್ ಎಂಬ ರೋಗ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಅದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಬೆಳೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY.—Unless the fields are mechanised, the standard of living of our ryot cannot be improved. What is the policy of Government regarding the-mechanisation of plants?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಗನುಗುಣವಾಗಿದೆಯೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳ ನೈರಾ ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY.—Small peasant economy breeds capitalism at every minute. This is opposed to social democracy. What is the policy of Government regarding this?

Mr. SPEAKER.—It is not a point specifically relating to Agriculture.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಗೌಡ.—ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಡೀಲರ್ ರಾಭ ದಾರುಕವಾಗಿದೆಯೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ.—ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಡೀಲರ್ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪಾರಂಭದ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದುವು. ಈಗ ಈಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸೇಕಡಾ 30ರಷ್ಟು ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಇಂಡಿವಿಜಿಯಲ್ 10 ಸಾವಿರದ family ಪ್ಲಾನ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ 8 ಸಾವಿರದ ಪ್ಲಾನ್ ತಮಾಸಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಡೀಲರ್ ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಂದರೆಯಿದ್ದು ದುಬಹುಶಃ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಡ್ಡಿನಿಶ್ಚಯವು ಮತ್ತು ಫುನಕ್ಷಿಯರ್ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದು. ಈಚೆಗೆ ದುಬಹುಶಃ ಈ ತಿಂಗಳು 13 ನೆಯ ತಾರೀಖು ಆ ಪರ್ವ ಡೆಲೆಗೇಟ್ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರೆದಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಂ. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.—ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ೧೨ ಕೋಟಿ ವಿದೇಶೀನಿಮಯವನ್ನು ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು Experts Commodities Promotion Board ನವರು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾನ್ಸಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದರ ವಿಚಾರಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಅದರ ವಿಚಾರವೇನು?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚಿಗೌಡ.—ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಡೀಲರನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಂಜಾವೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಾಲ ನೋಡಿ ಅದು ಅಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಕರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ತೊಂದರೆಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಾವೂ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಪ್ರಾರಂಭದ ದೇಶೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು

ಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್ (ಗುಬ್ಬಿ).—ವ್ಯವಸಾಯ ವನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಚಿಕ್ಕದಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಹೈರರ್ ಪರ್ಚೇಸ್ ಮೇಲೆ ಕೊಡುವ ದುಡ್ಡನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಂಚಾಯ್ತಿನವರು ಹಳ್ಳಿಯ ವ್ಯವಸಾಯ ವನ್ನು ಸಮಾಜವಾದ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. May I know whether Government is considering the question of bringing about mechanisation of agriculture by giving tractors etc., to Panchayats and re-channelise hire purchase money for this purpose?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆಗಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY.—Researches in laboratory should be blended with rich experience of the ryots. What steps are Government taking to achieve this?

Mr. SPEAKER.—Agricultural University.....

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಪಾತೆಯು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಶೇಕಡ ೮೦ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ attach ಆಗಿರುವಂತೆ ಒಂದು seed farm ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟು, ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರುಯಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಡಿ. ಸಾವಾಸ್ಯ (ಬ್ರಹ್ಮಾವಾರ).—ನಾನು ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು Soil Testing Laboratory ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಾವು ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುಬಿದರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು Soil Testing Laboratory ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರ ಕೂಡ ಈಗ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಖರ್ಚು ಕೂಡ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ soil testing laboratoryಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು proposal stageನಲ್ಲದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಹಾಸನದ ಫರ್ತಿಲೈಸರ್ ಸಂ' ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಕಂಪೆನಿಯು ಅರಸೀಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು-ಹೊಸೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲಾ ಅದು ಹೇಗೆ? ಇದು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇರುವ mal-practice ಅಲ್ಲವೇ? Is it not a fact that the fertilizer distribution company at Hassan has purchased fertilizers from the Arasikere society and transported that fertilizer to Bangalore and Hosur?

Sri G. NARAYANA GOWDA.—It is subjudice. The matter is before the court. The court has to decide it.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (ಕಂದಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶನಿವಾರದ ದಿವಸ ನಡೆದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನ ಹಾಗೂ ಸಂಗೋಪನದ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಗಳಾದ ದೇವ್, ಬೈರೇಗೌಡ, ರಾಮೇಗೌಡ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅನೇಕರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬೇಸಾಯಗಾರರ ಕಾರಣ ಕರ್ತರು; ಬೇಸಾಯಗಾರರ 'ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ'ಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಡ ರೈತನೇ ದೇಶದ 'ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ' ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಬಡ ಬೈರೇಗೌಡನ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ ಪಶು ಸಂಪತ್ತೆಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ನಿಜ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷೀಣ ವೆತೆಗೆ ಬಂದರೆ, ರೈತನ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಮೂಳೆಯೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ! ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹಾಲು ಹೊಳೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ದೇಶ, ಈ ಹೊತ್ತು ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕರ್ತರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯೊಂದು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಕೊಡದಿರುವುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ್ನು 'Milk Countries' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆ ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್, ಅಮೆರಿಕಾ, ಹಾಲೆಂಡ್, ಕೆನಡಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ಪಶುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಕಾಮಧೇನು' ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದು ಇಂದು ಹಿಂದೂ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ನಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಹಾಲೆಂಡಿನಲ್ಲೋ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಪೌಂಡ್ ಹಾಲನ್ನು ಒಂದು ಹಸು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಹಸು ವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ! ಹಸುವಿಗೆ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಕೊಡಮ್ಮಾ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ!

ತಾರೆ! ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹಸು "ಅನ್ನ ಕೊಡದವನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ" ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನ ಪಶುವನ್ನು ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳೂ ಗೋಮಾತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ,—

“ಇಟ್ಟರೇ ನಗಣೆಯಾದ
ತಟ್ಟಿದರೆ ಬೆರಣೆಯಾದ
ನುಟ್ಟರೆ ನೊಸಳಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ

.....
ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೋ ಎಲೆ ಮಾನವಾ”
“ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಸದ ಹುಲ್ಲನ್ನು
ತಂದು,
ಮನೆಗೈದಿ ನಾನಮ್ಮತವೀವೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಸುವಿಗೆ ನಾವು ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಪೋಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ “ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಸದ ಕಡ್ಡಿಯ ಮೇಯು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ನಾಶವಯ್ಯಾ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಓದಿ ಗೋಮಾತೆಯನ್ನು ಬಹುಶಃ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಪಶುವಿಗೆ ಆಹಾರ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಗೋವಾಳಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಜನರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಗಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಪಶುಗಳಿಗೆಲ್ಲ!

Mr. SPEAKER.—The House will now rise for lunch to meet again after half-an-hour.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Three of the Clock

[MR. SPEAKER in the Chair]

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪಶುಪಾಲನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. Breeding, ಎಂದರೆ ತಳಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್‌ನ್ನು ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ತಳಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಳಿಕಾರ ದನಗಳು, ಅಮ್ಮತಮಹರ್ ಕಾವಲಿನ ದನಗಳು, ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳಿವೆ. ಯೂರೋಪ್,

ಅಮೆರಿಕಾ ನ್ಯೂಜೆರೆಂಡು ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಹಸುವಿನ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಇಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಸೇರಿನಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರೈತ 35 ಸೇರು ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್‌ನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ Artificial insemination centres ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್‌ನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದೇನೋ ಸಾಧ್ಯವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು Artificial insemination centres ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 23,000 ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವು 500 ವೆಟರಿನರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಬೇರವ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 260 ರಿಂದ 270 ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸೆಮಿನೇಷನ್ ಸೆಂಟರುಗಳಿವೆ. ವೂರನ್‌ನೇ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಐದುನೂರು ಸೆಂಟರುಗಳಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಂಚಿ ಅದರಿಂದ ತಳಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ರೀತಿಯ ತಳಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಳಿಬೇಕು ; ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ತಳಿಬೇಕು. ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಿನರಲ್‌ಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುವವ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ದನಗಳು ತಿಂದರೆ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವವು. ಹಳ್ಳಿ ಕಾರ, ಅಮ್ಮತಮಹರ್ ಕಾವಲಿನ ದನಗಳು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಳಿಗಳು ಎಂದರೆ ದೇವಣಿ ಬ್ರೀಡ್, ಕೃಷ್ಣ ಬ್ರೀಡ್, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ತಳಿಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾಂ, ರಾಯಚೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತಮಿಳು, ಸಿರಾ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ

ಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಿರುವವುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಲು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಸುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಲು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ದನಗಳು ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸೇರು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳು. ಇದರಿಂದ ನಗರಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಷ್ಟು ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಟಾನುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಲನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರ ದೇಶದಿಂದ ಏರ್ಲೋಪ್ಪೇನಿನ ಮೂಲಕ ಎಂಟು ಹತ್ತು-ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತರಿಸಿ ಇದೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ Foreign Exotic ತರಹದ ಬ್ರೀಡ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜರ್ನಿಮಾದರಿಯ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿಯ ಹಸುವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದರೆ ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 35 ರಿಂದ 40 ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು 20 ಪೌಂಡಿನಷ್ಟು ಬೆಣ್ಣೆಯೂ ಪ್ರೋಟೀನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ತಳಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 9 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಡೆನ್ ಮಾರ್ಕಿನಿಂದ ವಿಮಾನದ ಮೂಲಕ ಎಂಟು ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ತರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈಗ ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಈ ಕಡೆ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 35,000—40,000 ಕರುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ಕಬ್ಬಿನ್‌ಪಾರ್ಕ್, ರಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಇನ್ನಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿಯ ದನಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಆದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೇನು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿಯಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿಯ ದನಗಳಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಈಗಾಗಲೇ 25, ರಿಂದ 30,000 ದಷ್ಟು ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿಯ ತಳಿಗಳಿಂದಾಗಿರುವ ದನಗಳಿವೆ. ಇಂತಹ ಹಸುಗಳು ಒಂದೊಂದು ಸುಮಾರು 25 ರಿಂದ 30 ಪೌಂಡಿನಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

೭೬ ಪೌಂಡ್ ಹಾಲು ಕರೆಯುವಂಥ ಹಸು ಈ ದಿವಸ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಹಸುಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಹಸುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈಗ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಸಿಂಧಿ ಮತ್ತು ಜರ್ನಿ ಜಾತಿಯ ಕ್ರಾಸ್ ಬ್ರೀಡ್ ಒಂದನ್ನು ಈಗ ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕ್ರಾಸ್ ಬ್ರೀಡ್ ನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಹಸುಗಳಿಂದ ಈಗ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರಿಜಲ್ಟ್ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಂ. ದೇವ್.—ಈಗ ತಾವು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಈ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿದೆ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಜೀವಿಗಳ ಸ್ಕೂದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಈಗ ಅಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಗೂಫ್ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗೂಳಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಈ ಅನುಕೂಲವಿರಬಹುದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಅನುಕೂಲ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಅಂತೂ ಈಗ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಸ್ ಬ್ರೀಡ್ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ತುಸಿ ಅವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಹಸುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು, ಮೈಸೂರು, ಕುರ್ಗು, ಮಂಗಳೂರು-ಬೆಂಗಳೂರು ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ರಿಜಲ್ಟ್ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೇದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಿಂದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜರ್ಸಿ ಜಾತಿಯ ೫೦ ಗೂಳಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದರಲ್ಲವೆ. ಈಗ ೫೦ ಗೂಳಿಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ನಮ್ಮ ಹೆಸರಾಫಟ್ಟು ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಒಂದು “ಎಕ್ಸಾಟಕ್ ಕ್ಯಾಟರ್ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್ ಫಾರಂ” ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಫಾರಂ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಮತ್ತೊಂದು ಫಾರಂನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಳ್ಳೆಯ ೩೦೦ ಜಾತಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಫಾರಂನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಆ ಫಾರಂನ್ನು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹೋದವಾರು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ನವರು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು I am very anxiously awaiting your arrival ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂದಿನವಾರ ಬರಬಹುದು. ಹೋದವರ್ಷ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕಪ್ಪಾಮೃತರವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹವಾಗುಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ನಂತೆಯೇ ಹವಾಗುಣ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಸುಗಳು ಆಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ೩೦೦ ಹಸುಗಳ ಎಂಟು ಫಾರಂ ತೆರೆಯತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿಹಣವನ್ನು ಆ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ೩೦೦ ಹಸುಗಳ ಫಾರಂನ್ನು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಅಂತೂ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಹೆಸರಾಫಟ್ಟು ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೌನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಡೈರಿ ಫಾರಂ ಮತ್ತು ಒಂದು ಎಕ್ಸಾಟಕ್ ಫಾರಂ ಕ್ಯಾಟರ್ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್ ಫಾರಂ ಒಂದು, ಈ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಡೈರಿ ಫಾರಂ ಒಂದು—ಹೀಗೆ ಮೂರು ಫಾರಂಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಎಕ್ಸ್ ಪರ್ಟುಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಲು ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಸುಗಳೂ ಮತ್ತು ರೈತನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಕ್ಯಾಟರ್‌ಗಳು ದೊರೆಯುವಂಥ ಒಂದು ಸದವಕಾಶ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವ

ಕಾರ್ಯ ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ಲಾಂಟರುಗಳೂ Black and White ಹರಾನ್ಸ್ ಜಾತಿಯ ಹಸುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಗೊಂಡಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸ್ಪೆಂಟಿಫಿಕ್ ಕ್ಯಾನ್ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈದಿವಸ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿಯ ಹಸುಗಳು ಅಷ್ಟು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಕಾಶ್ಮೀರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಐದಾರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳತಕ್ಕ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗೌರ್ಮನ್ ಅವರು ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಬದರಿಯವರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಜಾತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹವಾ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಹಸುಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ೪೦-೫೦ ಮೈಲಿ ಫಾನೆರಿಯೊಳಗಿರತಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ಮತ್ತು ಅಮೃತಮಹಲ್ ಜಾತಿಯ ಹಸುಗಳು ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಹಾಲುನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಇಷ್ಟು ಹುಚ್ಚಾ ಪಚ್ಚಿ ಬೆಳೆದಾಗಲೂ ಹಾಲಿನ ಸರಬರಾಯಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಹಸುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಹಾಲಿನ ಸರಬರಾಯಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ರಾಯಚೂರು-ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿ-ಅನುಭವ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಳಗಂ, ಚೆನ್ನಪ್ಪಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದು, ಅನಂತರ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣವೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಿಲ್ಕ್ ಸ್ಟೀಂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಐದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ, ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆ ಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣವಾಗಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಬ್ಬರೇ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ UNICEF ನವರು ೩೦ ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಾನರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಹಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೆಷಿನರಿ ಸಾಮಾನುಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನಂತರ ಮುಂದೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಂ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ಈ ದಿವಸ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಲು ಹಸಿವರಾಯಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ೫೦-೬೦ ಮೈಲಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆಯತಕ್ಕ

ಹಾಲನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಡೈರಿಗೆ ತಂದುಕೊಡಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತು ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಲು ಕೊಡತಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು-ಐದು ಹಸುಗಳ ನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಹಾಕೆಂಡ್-ಡೆನ್ಯಾರ್ಕ್ ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಐದು ಹಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವುದರಿಂದ ಆತನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ನಮಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿರ್ಕ್ ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಸೆ. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ೩೦-೪೦ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲರತಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಲ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಟಾಂಟ್ ಹಾಕಲು ಬಲ್ಕಿಂಗ್ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮೇ ಗೌಡರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಆನೆಕಲ್ಲು ಗಳಲ್ಲೂ ಬಿಡ್ಲಿಂಗ್‌ಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಈ ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ಸರಬ ರಾಯಿ ಮಾಡಲು ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೪೦-೫೦ ಮೈಲಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸೆಂಟರನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ೪೦-೫೦ ಮೈಲಿಗಳ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಲು ಸರಬರಾಯಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಆಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಹಾಲನ್ನು ಬೇಬಿ-ಫುಡ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸ್ವೀಮುಗಳು ಈಗ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಇದೀ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥ ೩೦-೪೦ ಮಿರ್ಕ್ ಸಪ್ಲೈ ಸ್ವೀಮುಗಳು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇದೀ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಆದ ಒಂದು ಹಾಲು ಸರಬರಾಯಿ ಕೇಂದ್ರ ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಥೀರ್‌ವೆಕ್ ಆಗಿದ್ದೆ. ಅದು ಐದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸ್ವೀಮು. ಅಲ್ಲಿ ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್ ಹಾಲ ಸರಬರಾಯಿಯಾಗಿ ಬಿಕರಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್ ಹಾಲು ಮಾತ್ರ ಕಲೆಕ್ಟಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸ್ವೀಮನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಸರಬರಾಯಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ನಾನು ಕಂಡಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮೇಗೌಡರಿಗೆ ಈ ಸ್ವೀಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಆಸೆ ಇದೆ. ಅವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಒಂದು ಕೋಣ ಬೇಕಾಗಿ ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರು ಮತ್ತು ನಾನು ಇಬ್ಬರೂ ಡೆಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ದಿನ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೋಣನು ಖರೀದಿಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿದವು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇ ಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿ ತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ರೈತರು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವುದು ಗೊತ್ತಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಕಬ್ಬನ್ನು ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ವಾಗ್ವಾನ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೈತರು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವದ ರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಬ್ಬನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಹೋದರೆ ಉತ್ತಮ. ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ, ಆನೆಕರೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೇಂದ್ರವ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಣ ದಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಜಾತಿಯ ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಪಾಲನೆಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವ ಸ್ಕೀಂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನ ವಸತಿಯುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಕ್ ಸ್ಕೀಂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ವಿರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆನಂತರ ಎಲ್ಲ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಕೀಂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಈ 19 ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಭದ್ರಾವತಿ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿರ್ಪಾಡು ಸಹ ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದನ್ನು Co-operative Milk Society ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದು. ಯಾರು ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾಲು ಕೊಡತಕ್ಕ wet members ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆ ಯುವುದು. Dry members ಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಕ್ ಸ್ಕೀಂ ಬರುವದೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ತ್ತದೆ. ಬರೋಡಾದ ಹತ್ತಿರ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆದನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನು ನಾರ್ಕಿವು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆನಂದ ಮತ್ತು ಕೈರಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಹಾಲನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಾಲಿನ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಸಂಪಾದನೆಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆ ಎಮ್ಮೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಸುಗಳು ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬ ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವರ್ಷ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕೆಲಸವಿದೆ. ಒಳ್ಳೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸಹ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಗೊಬ್ಬರ ದಿಂದ ಸಹ ಹಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿ ನ್ನಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಕ್ ಸ್ಕೀಂ ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಯೂ ಒಳ್ಳೆ ತಳಿಯ ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹಾಲಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗ. ಈ ಸಭೆ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ)

ಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹತ್ತೊಂಕು ವರ್ಷಗಳ ಹೇಳತಕ್ಕವರು ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೇ ಗೌಡರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆ ತಳಿಯ ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಮಹಾರ್ ಕಾವಲುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಹಂಚಿದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಹುಲ್ಲುಗಾಗಿ ಅಮೃತ ಕಾವಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದು ಹೇಗೋ ಉಳಿದುಕೊಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅಮೃತಮಹಾರ್ ಕಾವಲನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಡಬಾರದು. ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೊರೆತರೆ ಉಪಜೀವನ ಮಾಡಬಹುದು ವ್ಯವಸಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಎರಡು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟಿದೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳಿವೆ. ಎಮ್ಮೆ, ಹಸು, ಕುರಿ, ಕತ್ತೆಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಕತ್ತೆ ಕುರಿಗಳ ಸೆನ್ಸಸ್ ಯಾವಾಗ ಆಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿ

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಹಸುಗಳ ಹಾಗೆ ಕತ್ತೆ ಕುರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕತ್ತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2,36,000 ಇದೆ. ತುಮಕೂರು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. (ನಗು)

ಭೂಮಿಯಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬದುಕಾರವು. ಪಶುಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಭೂಮಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ಆಗತ್ಯ. ಕತ್ತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿತ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಕತ್ತೆಗಳು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕತ್ತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಅನಾದರ ತೋರಿಸಬೇಕು? It is also part of the live stock. I have got a breeding donkey which costs Rs. 60,000 in Kamal Farm.

ಶ್ರೀ ಅಣ್ಣಾರಾವ್ ಗಣಮುಖಿ (ಅಫಜರ್‌ಪುರ).—ಒಂದು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಏನೂ ಬರ್ಚು ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಕತಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗಡೆ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರಹೊರುವ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗೊಬ್ಬರ ವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆ donkeys breed ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ 60 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು stallion ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕತ್ತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾದರ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಸರಕತ್ತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕತ್ತೆ ಇಟ್ಟಿರುವುದು. There was only one donkey for breeding mules. The Government of India did not want to part with that beautiful donkey. Prkistan wanted it at the time of Partition. Then it was actioned. India Purchased it at a cost of Rs. 60,000.

ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿ ನಮ್ಮ ಪಶುಗಳಿಗೆ, ದನಗಳಿಗೆ ಸಾಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೋಮಾಳ ಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಗೋಮಾಳವಿಡಿಯೆಂದರೆ ರೈತನು ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗೋಮಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. Neither you can feed it nor can it feed you and there is all-round starvation. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಶುಹಿತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಎಲ್ಲ ರೈತರೂ ಮೇವು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಎರಡು ಮೂರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯುಳ್ಳವರಾದರೂ He must grow fodder. ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸಹ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಸಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಗೋಮಾಳದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನ ಮಾಡಕೂಡದು. ಅದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕು. ಹತ್ತಾರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೇವು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಪಶುಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ. ಇಂಥ ಹಸುಗಳು ಹಾಲನ್ನು ಬಾಸಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಬೆಳೆಸುವ ತುಂಡು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಹಸುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೇವು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮೇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮೇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವ ಹಾಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಮೇವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇವು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೇವು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧ ಎಕರೆಯಿಲ್ಲದರೂ ಜೋಳ ಬೆಳೆದು ಮೇವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉಳಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಪಶುಗಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಮೇವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

4-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಭೂಮಿದಾರಣೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹತ್ತು ಎಕರೆ, ಐದು ಎಕರೆ, ಮೂರು ಎಕರೆ ಹೀಗೆ ಜಮೀನು ಬಂದರೆ ದನಗಳಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ನಾನು ರೈತನ ಮಗ ನಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಮೇವು ಬೆಳೆದು ಉಳಿದ ಒಂದೊಂದು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಮೇವಿನಿಂದ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದರೆ ನಮಗೆ ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕುವುದಲ್ಲದೆ ಗೊಬ್ಬರವೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದ

ರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆತೆಗೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಮೆರಿಕನ್ನರು, ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಂಥ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳವರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. They must grow fodder for their cattle ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಕ್ಕರೆ, ಅಭಿಮಾನವಿರುವವರಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಾವೇ ಮೇವು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಯೋ ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ವದೇಶೀಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಕುಟುಂಬ ಮಾದರಿವಾಗಿ ಯಾರನ್ನೋ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ವೇದಿದ್ದರು. ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ತಾರೀಖು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗದ್ದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ಈ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ; ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ.

ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗೋ ಮಾರಿದರು, ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಯಾರ ಹೆಂಡತಿಗೋ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೆಂಗಸರಲ್ಲ, ಗಂಡಸರು.

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ I. G. P. ಯವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾರಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ Enquiry ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. Enquiry report ಈಗ Agricultural and Animal Husbandry Secretariat ನಲ್ಲಿದೆ. ಕಾಗದ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಯಾರೋ ಕುಟುಂಬದವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಸು, ಕುರಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಕೋಳಿಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯರಾಮ ಗೌಡರು one of the most important poultry breeders. ಅವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. Educated youngmen

are taking to poultry. ಸರಿಯಾದ marketing facilities ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. Hessarghatta Farm is one of the biggest farms in India and very well managed. It is understaffed. ನಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ 20 extension centres ಇವೆ. ಯುವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿಕೊಡಲು ಹೆಸರಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ regional farm ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು, ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ಅದರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಾವೂ ಬೇರೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್.—ಫಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಷಣ ಅವು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ anti antibiotics ಕೊಡುವುದರಿಂದ disease resistance ಇರುವುದಿಲ್ಲ. Cost ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ರಾಥ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಕೋಳಿಸಾಕಿದವನು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕರೆ ರೋಗ ಮತ್ತೆ ಬಾರದೆ ಇರಬೇಕು. ಕೊಕ್ಕರೆ ರೋಗ ಬಂದು ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. Fowl pox, tick fever ಇವುಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಇದೆ. ಈಚೆಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ರೋಗ ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬಹಳ ಸಲೀಸಾಗಿ, ನಷ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು foundation stocks ಸಂಪ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಡಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—About the misuse of Amrit Mahal Kavals by some of these breeders you did not tell anything. ಹೊಸದುರ್ಗದ ಬಳಿ ದೇವಪುರದ ಹತ್ತಿರ 600 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒದತಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರ ಮಗಳಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ನಾನು ಬಂದಮೇಲೆ ಒಂದು ಎಕರೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬನ್ನಿ; ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ (ಅರಣ್ಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮೊದಲನೆಯ ದಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಅಭಿಮಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಮ್ಮ)

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೇ ಆಗರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹಣ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ದೇಶದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂದಾಜನ್ನು ನೋಡಿದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಶಾಲ ಮೈಸೂರಾದಮೇಲೆ ನಮಗೆ 200 ಮೈಲಿ ದೂರದ ಸಮುದ್ರತೀರ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಒಳನಾಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಆದವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆನೇಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರ ಮೇಲೆಯೇ ಜೀವನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕ ಜನ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಒಲೆಗಳು ಮತ್ತು ದೋಣಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ಮೀನನ್ನು ತಂದು ಮಾರಾಟಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ತರಪೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ದೋಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಇನ್ನೂ ತೀರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮಾರಾಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ; ಮೆಕನ್ಸೆಸ್ ಬೋಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾರವಾರಕ್ಕೆ ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೆ 55 ಮೆಕನ್ಸೆಸ್ ಬೋಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಜನಗಳಿಗೆ ತರಪೇತಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕಂಥ ಜನ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲ, ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಯಂತ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ತರಪೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತರಪೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 80 ರಷ್ಟು ಜನ ತರಪೇತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ 110 ಜನ ಈ ತರಪೇತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಈ ಕಸಬನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಚೈನಿಂಗ್ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನೇನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ

ರುವ ಹಣವು ಸಾಲದು ಎಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಇನ್ನೂ ಶೈಶವಾಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಪೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಜನಕ್ಕೆ ಮೀನನ್ನು ತಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಮಾರಾಟಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಐಸ್ ಸ್ಟೋರ್ ರೇಜ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿಗಳು ಬೇಕು. ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕು, ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಎಂಟು ಕಡೆ ಇಂಥ ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತೀರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಫಿಷರ್ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಸುಮಾರು 55 ನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ 45 ರಸ್ತೆಗಳ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೀಗ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು, ಆರು ವರ್ಷದಿಂದ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿವ್ವಾಸಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಚೆನ್ನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ 20 ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಪಾರ್ಕ್‌ಮಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಲಾಂಗ್‌ಮಾರ್ಕ್ ರೋಡ್ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಬೆರೆಗಳಿಗೆ ನೂಲನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೆಕನ್ಸೆಸ್ ಬೋಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಡಿದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಉಕ್ಕಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಫಿಷರಮನ್ರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ ಎದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 24 ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 8 ಫೌಢ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಕರಾವಳಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನೂರು ಮೈಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಎರಡು ಮೈಲಿಯಷ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದೆ ಯೆಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಆಹಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬೂಮಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯೇ ಆಹಾರದ ಸ್ವಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನೂ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬೆಳೆ ಹಾಳಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕ್ರಮವೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸಬ್ಸಿಡೆನ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಜ್ರವೈದ್ಯರೂಕ್ಮಂತಲೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು ಇದೆ. ಅದು every day harvest. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಹಣ 24 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ಇಡೀ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. ಈ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಫಿಷರಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಬಹಳ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನೇ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಾರ್ವೆ ಮತ್ತು ಜರ್ವಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ

ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪತ್ಕರಣ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಂದಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಹಣ ಇಟ್ಟಿರುವುದು ಸಾಲದು ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳುತ್ತೀರ. ಏಕೆ ಬಾಸ್, ಹಣ ಇರಲಿಲ್ಲ ?

Mr. SPEAKER.—Order, order. If the Hon'ble Member thought that the provision made was inadequate he should have moved a cut motion in suitable terms.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಒಂದು ಅಂಶ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ; ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿಕೂಡ ಈ ಮೀನು ಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ತಾವು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೆಯ ಒಬ್ಬರ ನೆರವಿನಿಂದ ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೇಂದ್ರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲು, ಕಳೆದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಗ್ರಿ ಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡನೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 36 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ಮರಿಗಳನ್ನು ತರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಬಹು ಬೇಗ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಬಹುಬೇಗ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕಂಥ, ಹೆಚ್ಚು ಫಲದಾಯಕವಾಗುವಂಥ ಕೆಲವು ವರೈಟಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಡ್ಲಾ, ಮೈಗರ್ ಎಂಬ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ವರೈಟಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ದಿಂದ ಸಣ್ಣ ಮೀನಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ 24 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ.

ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬರಲಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತರುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 70 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸೀಡ್-ಫಾರ್ಮ್ ನ್ನು ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂರನೇ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಸೀಡ್-ಫಾರ್ಮ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಗೂ ಮೀನಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳಿವೆ, ಸುಮಾರು 2,700 ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಸಾರಿ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬತ್ತಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳು ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ

ವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಣೀಪರಾಸನಾಗರ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನೀರಸಾಗರ, ಏಟ್. ಎ. ಎಲ್. ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ, ಮಾರ್ಕೊನಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್-ಹೀಗೆ ಈ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮೇಯ ಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ನುಮ್ಮನೆ ಹೆಬ್ಬಾಳದಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಂಥವರಿಗೆ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಜನರಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಮೆಕನೈಸ್ಡ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಂದಂಥ 12 ಮೀನುಗಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಿದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ಏನು ರೋಗ ಬಂತೋ ಸತ್ತು ಹೋಗಿವೆ ಎಂದು. ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಫೆಬ್ರರಿ 28 ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೀನಿನ ಇಲಾಖೆ ಇರುವಾಗ ಏತಕ್ಕೆ ಆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮೇಗೌಡ.—ವೆಚ್ಚಿನಂಥ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆವು. ಬೇಕಾದರೆ ಕರೆಸ್‌ಪಾಂಡೆನ್ಸ್ ತಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಅದು ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೈತರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ, ಕುಂಟೆ, ಬಾವಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಆ ರೈತ ತಾನು ಮೀನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿರಾಜಿ, ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೀನಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಆಶೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೀನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹು ಬೇಗ ಯಾವ ಒಂದು ಆಶೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೋ ಅದು ಕೇವಲ ಐದು ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಡೇರು ಪುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ (ಪಾಳ್ಯ).—ಮೀನುಗಳ ಪರಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ 90 ಮೈಲಿಗಳದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ಒಂದು ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ಎರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ನಾವು ಕಳುಹಿಸಿದ ಮೀನುಗಳು ಇಲಾಖೆಗೆ ತಲುಪಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ಇಲಾಖೆ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಅದು ವೆಚರಿನರಿ ಇರಾಖೆ. ಅದರೂ ಈಗ ಆ ಇರಾಖೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಇರಾಖೆ ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಜಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ (ಬಳ್ಳಾರಿ).—ಮೀನು ವೆಚಿಟೀರಿಯಂ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ನಾನ್-ವೆಚಿಟೀರಿಯಂ ಪದಾರ್ಥದ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಇದು ಶಾಕಾ ಹಾರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮಂಗಳೂರು ವಡೆ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ತಿಂದು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದರೊಳಗೆ ಮೀನು ಇತ್ತು. ಮದ್ದೂರ ನಲ್ಲಯೂ ಮದ್ದೂರು ವಡೆ ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಇತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಮೀನುಗಳು ವೆಚಿಟೀರಿಯಂ ಆಗಿಯೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮೀನುಗಳು ನಾನ್ ವೆಚಿಟೀರಿಯಂ ಆಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(ನಗು)

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮೇಗೌಡ.—ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಮೀನುಗಳ ಹರಾಜು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸುಂಕ ಕೊಡುವ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ರೈತರು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಿಂದ ಮೀನಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೀನನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವವರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ಒಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವವರಿಗೂ ಇಷ್ಟೇ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಅವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹರಾಜಿಗೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

Sri SANJEEVANATHA AIKALA (Suratkal).—You have not mentioned anything about fish-industries in the West Coast.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member was inattentive. He referred to Karwar, mechanised fishing, etc.

Sri SANJEEVANATHA AIKALA.—I refer to the Canning industry.

Mr. SPEAKER.—How should we know what is at the back of your mind?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಬಂತು. ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ನಡುವೆ ಕಾವೇರಿ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಇದ್ದರೂ ಮದ್ರಾಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೋಗಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಈ ಮೀನುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅದರ ಅರ್ಥಭಾಗವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದರು. ಹೋಗೇನ್‌ಕಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. That is only a suggestion for action.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹರಾಜು ಹಾಕಿದರೆ ಕೇವಲ 5-10 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದೇವೋ ಆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತುಂಗ, ಭದ್ರಾ, ಮಾಕೋರ್ ನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಗಳವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಹರಾಜು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಗ್ರಾಮಾಂತರದ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹರಾಜು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಕೆರೆಗಳ ದುರಸ್ತನ್ನು ರೈತರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಇರಾಖೆಯವರು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಸೀಡ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಾಜನ್ನೂ ಸಹ ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇದು ಒಂದು ಆಹಾರ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಪಾಪ್ಯುಲರೈಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ನಾವು ಇಲ್ಲಿ 22 ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಇದ್ದೇವೆ. ಸೆಂಚರಿ ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಮೀನುಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ರೆಸ್ಟೋರಾನ್ಸ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮೀನುಗಳೇ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಏನೆಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮೀನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಹರಾಜು ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಕತ್ತಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮೀನುಗಳು ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ (ಬೆಂಗಳೂರು).—ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಮೀನು ಕಸುಬುದಾರರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವರ್ಷ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಲದ ಕಂತಿನ ಹಣವನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನೊಳಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನೊಳಗೇ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ, ಏಕೆಂದರೆ ಮೀನುಗಾರರ ಕಸುಬು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಈ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri B. RACHIAH.—It is a suggestion for action.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಈ ಕೆರೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮೊದಲು ಇದ್ದರೆ ನೀರು ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆರೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ? ಇರಾಬೆ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ? ಈಗೀರು ಪುಕ್ಕಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆದಾಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಮೊದಲು ಹಿಡಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಳವಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮೊನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಗಾಗಲೇ ನಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಗಾಗಲೇ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇರಾಬೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ದೂರುಗಳೂ ಸಹ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಮೊನು ಇರಾಬೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೂರೂ ಸಹ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮೇಗೌಡ (ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ).—ಅವನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅವು ಬದುಕಿರುತ್ತವೋ ಅಥವಾ ಸತ್ತಿರುತ್ತವೋ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ.—ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಬದುಕಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ.

4-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That a sum not exceeding Rs. 2,94,31,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Agriculture’.”

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That a sum not exceeding Rs. 1,18,38,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Animal Husbandry’.”

The motion was adopted.

DEMAND No. 31.—50. PUBLIC WORKS.

Sri VEERENDRA PATIL (Minister for Public Works).—Sir, on the

recommendation of the Governor, I beg to move :

“That a sum not exceeding Rs. 19,20,78,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Public Works’.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That a sum not exceeding Rs. 19,20,78,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Public Works’.”

Not only this Demand, but Demand Nos. 48, 49, 29, 30, 45, 46, 43, 47, 32, and 50 are also open for debate. The list of demands and cut motions are separately made available to the Hon'ble Members. Now the debate will commence. Who will initiate the debate? (Addressing Sri Venkatai Gowda), Are you beginning it?

Sri S. SHIVAPPA.—What is the total time allotted for all these Demands?

Mr. SPEAKER.—It all depends on the House; it may go on for the rest of the day and for the whole of tomorrow. I have no objection to drop the question hour if the Hon'ble Members so desire. I shall allow the debate till 6 P.M. and request the members of the Government to finish their replies after 6 P.M. and before 7-30, P.M. tomorrow. I suppose that is the maximum time that I could do.

(Addressing Sri Shivappa), I can give you not more than 15 or 20 minutes, because there are many Members who wish to participate.

Sri S. SHIVAPPA.—I will try.

Mr. SPEAKER.—Try to succeed.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇರಾಬೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸುಮಾರು ಏಳು ದಿವ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಳ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ದಿವ್ಯಾಂಧುಗಳಿಗೂ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದೂವರೆ ದಿನವ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ ಎಂದು ಟ್ರಾಕ್ಟೋಪನ್ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಬಹಳ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂಥಾ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ ಎನ್ನುವಂಥಾ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಎನಿಮಿ ನಂಬರ್ 1 ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ 'It is better you decide among yourself who is enemy No. 1, 2, and 3.' ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎರಡು ಸಂಜವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನ್ನವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪವರ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಾನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ತಾನಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಅಳತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಇನ್ನೊಂದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಏಜೆಂಟ್ಸ್ ಎಂದರೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು. 1962-63ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಒಳ್ಳೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಾದ ಸರ್ ಎ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಹಟ್ಟಿದಂಥ ದೇಶ. ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶವಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಡೆಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರಾಂತ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ದೇಶ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇಂಥಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯು ಮೇಲೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಕಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ, ಅಪವಾದ ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಯಾವ

ಇಲಾಖೆಯು ಮೇಲೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚದೇವತೆಯ ಅವತಾರ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದೇವತೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಇರಿಗೇಷನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಶೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಕನನು ಬರಿ ಹಗಲು ಕನಸಾಗಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದೇವತೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚದೇವತೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಆ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಹೋಗದ ಹೊರತು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ 70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ 700 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಅಪಮಾನವನ್ನು ದೂರಮಾಡದ ಹೊರತು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸ ಧರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ 70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದರಲ್ಲಿ A. B. C. D. ಎಂದು ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಏತಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬೇರೆ ಇದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐದಾರು ಜನ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅನ್ನಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅಡ್ಡ ಅಡಕಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಇರತಕ್ಕ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು 1962ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದ ಶೇಕಡ 30-40ರಷ್ಟು ರೇಟ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಏಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದರೆ ಕಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಎನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೇವಲ ಎರಡು ಮೂರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರುಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 30-40ರಷ್ಟು ರೇಟ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ

ಇದರಿಂದಲೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರಿಗೆ 20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿದರಲ್ಲ. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ, ಭದ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಸತ್ಯವಂತನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಲ್ಲನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರಿಗೂ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅವರು ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು, ಇಂಜಿನಿಯರು ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಾರ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಇಂಜಿನಿಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಇಂಜಿನಿಯರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡದೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ, ಸರಿಯಾದ ಸತ್ಯವಂತನಾದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರನಾಗಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲದ ಕಿರುಕುಳಕೊಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ದದ್ದು ಕೊಡದೇ ಹಿಂತೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿರುವ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಸೇತುವೆಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿವೆ. 60-70 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ಕೂಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮೈಸೂರಿನ ಹತ್ತಿರ, ನಂಜನಗೂಡು ಸರ್-ಡಿವಿಜನ್ ನಲ್ಲಿ, ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು. ಇದು ಅದನ್ನು ಸುಮಾರು ಒಂದೆರಡು, ಪರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳುಬಂಡು ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಇಂಥಾ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು ಎಂದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಸ್ ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ದಾಖಲೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ಒಂದು ಸತ್ಯತೆ ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಪ್ಲಾನ್ಸ್ ಏನಿವೆಯೋ, ಡೈಟಿಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ, ತ್ರೈತೀಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ-ಇವುಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ಲಾನ್, ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರ ಪ್ಲಾನ್. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೇತುವೆ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರು, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸೇತುವೆಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಂಥಾಕಡೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ

ವೇನೆಂದರೆ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಸುಲಭ, ಎಲ್ಲ ಗಾಡಿಗಳಾಗಲಿ, ಕಾರುಗಳಾಗಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ರೀತಿ ಇಂಜಿನಿಯರು, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ ದುಡ್ಡನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಲಂಚವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ, ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇರಿಗೇಷನ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತು. ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯಾಗತಕ್ಕ ಜಮೀನು, ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಬಹಳ ಕನಿಷ್ಠವಾದದ್ದು ಎಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರರಷ್ಟು ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗತಕ್ಕ ಜಮೀನು ಇದೆ. ಶತಾವತಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಇವೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಆದರೆ ಶೇಕಡೆ 7-8 ರಷ್ಟು ಆಗಬಹುದು. ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯತಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಇರುವುದು ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯಿಂದ ಶೇಕಡೆ 45 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಬೇಕೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಶೇಕಡೆ 45 ರಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಸರ್ಕಾರಗಳಾದ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದವರೂ-ಅವರೂ ನಮ್ಮ ಭಾಂಧವರೇ-ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಇದನ್ನು ನಮನಪಡಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಅಪರವು ಒಪ್ಪಿಸಿ. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರಕಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏಕಪರಿತ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹಳ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಮನಗಾಣಿಸಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ನೇರವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಈ ನೀರಿನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯವರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮೇಜರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾವು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಎಂದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಬೇಸಿನ್ ನಲ್ಲಿ ಘಟಪ್ರಭಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಈ ಪ್ರಾಚೀಕೃತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ-ಗತ ಮಾಡಿ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನಿಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮೊದಲನೇ ಪ್ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೇ ಪೂರೈಸಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವುದು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲ ಅನ್ವ ಬರುತ್ತದೆ. ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀಕೃತಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳಿಂದ ನೀರು ಬಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಚೀಕೃತ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಗೆ ಆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬತ್ತ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆ ನ ರಿ ನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಬತ್ತ ಏಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಮನೋಭಾವ ಆ ಜನಕ್ಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಚೀಕೃತ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದಕಡ ಪ್ರಾಚೀಕೃತಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ. ಸುಮಾರು 1½ ವರ್ಷದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಚೀಕೃತವನ್ನು ಎರಡನೇ ಪ್ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಮೂರನೇ ಪ್ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಪ್ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗತವಾದ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಪ್ಲಾನ್ ಮುಗಿಯಿತು. ಮೂರನೇ ಪಂಚವರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲನೇ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಎರಡನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಗೊರೂರು ಪ್ರಾಚೀಕೃತ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತರಲು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾವೇರಿ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಹೇಮಾವತಿ, ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದಕಡ ಪ್ರಾಚೀಕೃತಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಿಳಿವಳಿಕೆ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 76 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ದೇಶದ ಬೆನ್ನಮೂಳೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವಿದ್ದು, ಅರ್ಧಕಾಶಿವ್ಯದ್ದಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ದ್ವೀಪಗಳಂತಿವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಭಾಗಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬಸ್ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆಧುನಿಕಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ರಸ್ತೆಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಶೋಚನೀಯ. ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 50 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೇ ಮಾಡಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ 50 ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಐದುನೂರು ಮೈಲಿಯಾದರೂ ರಸ್ತೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ದಯವಿಟ್ಟು 50 ರಿಂದ 100 ಮೈಲಿಗಾದರೂ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಡಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕಟ್ಟಡಗಳ, ರಸ್ತೆಗಳ ಮೈಸೂರ್ ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಲಸವೇ ಲೋಕಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರ್ Commercial, non-Commercial ಎಂದು ಅನೇಕ heads ಮಾಡಿ ಗಡಬಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ್ ಬೇರೆ ಮೇಜರ್ ಬೇರೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಬಡ್ಡೆಟ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಅದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಹೀಗೆ ಗಡಬಡಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಗಡಬಡಿಯಂತಿರಬಾರದು. ಬೇಗ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳೂ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸಗಳೂ ಆಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೇತುವೆ, ರಸ್ತೆ, ಕಟ್ಟಡ ಇಂಥ ರೋಕೋಪೋಸೋ ಇರಾಖೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣತರಾದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹಣ Equitable distribution ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿನ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಎಗ್ಜಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಡೆರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಮಂಜೂರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಖರ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹಾಸನದ ಎಗ್ಜಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ರುಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬರೇ ಎಗ್ಜಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಸರಗವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹಾಸನವೊಂದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆ. ಅನೇಕ ಸರ್ವೆ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ organise ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಕೊರತೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಬೇಕು ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ 20 ಸಾವಿರ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರೂ ಇಲ್ಲ. ರಷ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಬೇಕು ಹೋದರೆ ರೋಕೋ

ಹೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರತು ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೃಷ್ಣೇಶ್ವರ ಇಕಸ್ಕಿಟ್ಯೂಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಸಿವಿಲ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಕೊರತೆ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲರೂ ಇವರೇಕೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಆಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯೇ ತಪ್ಪಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಅಭಾವ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ತಯಾರಾದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿ ಬಿದ್ದಿ ಆಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ...

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಬಂದಾಗ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಹುಶಃ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಸಬ್ ಓವರ್‌ಸಿಯರ್ ಮತ್ತು ಓವರ್‌ಸಿಯರುಗಳ ಕೊರತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಂದರೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ಬಾಲ ಇವೆ; ಆದರೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಿದ್ದರೆ ಈಗಲೂ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಅನೇಕರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬೇಕು. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಕೆಲಸಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಾಲ ಇವೆ, ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಅರಸೀಕೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದವರು ಕೆಲಸ ಕೇಳಿದರೆ ಏಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಣ equitable ಆಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. 19 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿರುವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಧರ್ಮ, ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಹೊತ್ತು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬತ್ತು ಮೈಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ರಸ್ತೆಯಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಅಷ್ಟು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೈಲ್ಯೂರ್ವಕ ವಾದ ಅಭಿನಂದನೆ. ಆದರೆ ಜನ ಜನತವಾದ ಮಾತೇನಿದೆ, ಹಿಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿ-

ದ್ದೇ; ಈ ಹಣ ಸಮಾನಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸವಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

5-00 P.M.

ಇವತ್ತು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡುಬರಬಹುದು ಎಂದು ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೂಗು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ; ಅವರಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಕೂಗಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಬರಲಿ, ಅವನು ಯಾವ ಪ್ರಕೃತವನ್ನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವನಾಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಜಾಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್, ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್, ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನವನು, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವನೆಯಿದೆ. ರಸ್ತೆ, ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲ, ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರ. ನಿಜವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಮುಂದುವರೆಯಲಿ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶದವರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವಾಗ ಧರ್ಮದಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಜನರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಸಾಗರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣ ಪೀಡಿತ ಜನಾಂಗದ ತೊಂದರೆಯ ನಿವಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. 18ನೆಯ ತಾರೀಖು ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ತಲಕಳರೆ ಡ್ಯಾಂನಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ನೀರು ನುಗ್ಗಿ ಸುಮಾರು 350 ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿರುವ ಚಲಿಗ್ರಾಂ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ ಓವರ್‌ಸಿಯರು ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಗಮನಿಸಿ ಬಹು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮುಂಜಾಗೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೂಲಿಕಾರರು ವ್ಯಗ್ರಿಯವರಿಗೆ ನೀರು ಒತ್ತಡ ಬಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಅವರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬೇಕು. ಏಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಬೇಗ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತರಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬೇಗ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ವನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಪ್ಪ)

ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ನಾನು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಗಟ್ಟಿ ಹಣ ಬರ್ಕುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಾರಂಭಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು-ಐದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಕೆಲಸ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮುಗಿಸುವುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಭರವಸೆ ಸಹ ಬಂದಿದೆ. ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ, ಕ್ಷಪ್ರವಾಗಿ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನದರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ತಡವಾಗುತ್ತಿ ದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವಾಗಲೇ ಆತನಿಗೆ ಸೇಕಡ 40 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರ ಕೊಡುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪುನಃ ಆತನು ತನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಅಥವಾ ನೆಗೋಷಿಯೇಷನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಮತ್ತೆ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕರಿಂದ ಪುಕಾರ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಾದದರದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನೆಗೋಷಿಯೇಷನ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತ್ಯೆ ಒಂದು ಪೆಡಂಬೊತವಾಗಿದೆ, ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹ ಹಾಕಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯದೆ ಅವರು ನಿರಾಶ್ವಿತರಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಸಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನು ಕಾರಣ? ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೇರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯಿದೆ, ರೀಹ್ಯಾಬಿಲಿಟೇಷನ್ ಇಲಾಖೆಯಿದೆ, ಸಮಿತಿಯಿದೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿದೆ, ಇಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಡ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಜನರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಬೇಗ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುವುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತ್ವವು. ಇದನ್ನು ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲವು ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀರು ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಳುಗಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮುಳುಗಡೆ ಆಗದೆ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸವಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಕಡೆ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಲಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆರೆ ಕಾಂಗಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಇಂಥ ಕಾಂಗಾರಿಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಹಿರೇಭಾಸ್ಕರ್ ಡ್ಯಾಮನ್ನು 18 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಟ್ಟಿದರು. ಕಟ್ಟುವಾಗ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದೂ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 1,200 ಕೆಲಸಗಳು ಇನ್ನೂ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿವೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಡ್ಯಾಂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಷರತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ವಾಪಸು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಷರತ್ತು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಣ ಬರ್ಕುಮಾಡಿ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಎಮ್‌ಪ್ಲಾಕ್ಟಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ತಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂಥ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು, ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿಗೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜಮೀನನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಭದ್ರಾಚಾನರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಜಮೀನಿದೆ. ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರಿಸರ್ವೇಷನ್‌ನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಥಳದ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೇ ಬಯ್ಯು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಜಾಗೃತ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ವೇನೆಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿ 10,000 ಎಕರೆಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರ ಲೆಕ್ಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಟ್ಟಿರುವುದೂ ಕೂಡ 7-8 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ

ಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಲ್ಪವು ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇದ್ದರಿಂದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳಿಗೂ ಪೂರಾ ಜಮೀನು ಸಿಕ್ಕದೆ ಅವರು ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಜನತೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಪತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರವಲ್ಲೇ ಸ್ಥಳವಂತೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಎರಡು ಸಿಟಿ ಫಿಜಿಕ್ಸ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಂದೆಡೆ ಇದ್ದ ಜನರನ್ನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ರಾಗಿಗೂ ವನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಜನರು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟು ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ, ನೀರು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಜಮೀನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಏನಾದರೂ ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆಮೇಲೆ ಆಗಿರುವ ಒಂದು ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ 1 ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮೂರು ಭಾಗ ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರವೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಇದೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗದೆ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರೇ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ರೈತರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. 1 ಭಾಗದಷ್ಟು ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿರುವಾಗ, ಉಳಿದ ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಜನರೂ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಪೂರ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟು ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೂರು ಬಾಕಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಅಂದರೆ, ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಮಳೆ ಬಾರಿಯಾಗಿರುವ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸುಸ್ಥಿತವಾದ ಹೋದರೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಸುಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ವರದಾನದಿಗೆ ಗೊಂದಲಿಹತ್ತಿರವೂ, ಚಂದ್ರಗಿತ್ತಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಸಾಗರ ಸೇರಬ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸೇರಿಸುವ ಮಾವಿನ ಹೊಳೆಗೆ ಒಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿಂತಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ರೋಕೋಪಮೋಗಿ ಖಾತೆ ಈ ಹೊತ್ತು ದೇಶದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ 1/5 ಭಾಗದಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಖರ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 20, 22, 48, 49, 29, 30, 45, 46, 43, 47, 32, 50, ಇವೆಲ್ಲಾ ಡಿಮಾಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಕುಬೇರನ ಭಂಡಾವೇ ಭರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಚೆಗೆ ಹೊರಳುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹಣ—ಈ 19 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವಸರದ ಮದುವೆ ಬೇಡ, ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಕರೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು, ತೂಟು ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಕಟ್ಟಬೇಕು ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಇದರ ಮೇಲೆ ದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಸ್ತೆ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು per-capita ಆದಾಯವನ್ನು ಹಾಸಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು—ಅನೇಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸರ್ಕಾರ, ಈಗ 15 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಹೊಣೆ ಯಾರಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ! ಬಡವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ, ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇವೆವು ವ ಸರ್ಕಾರ, ಇಂದು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ!! ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ—ಈ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಇವರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಾಯಬ್ಬಲ್ಲ! ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಅಂಥಾ ಅಪಮಾನಕರವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಬ್ಬರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ—ಚಿಂಡರ ಕರೆದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪವು ವರು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ—ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೇ 62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣವನ್ನು ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಲ! ಇದು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದುಡ್ಡು! ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ 46 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದುಡ್ಡು!! — ಹೀಗೆ 62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ, 'ನಿಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ! ಒಂದು ಕರೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದರೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಹಣವನ್ನೂ ತೀರಿ; ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಹಣವಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಕೇಳಿದರೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಹಣವಿಲ್ಲ; ಹೀಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೂ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಕಡೆಗೆ ಕೈತೋರಿಸಿ ಹಣ ಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವರಿಗೆ—ಇದು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೇ? ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಹಣಕಾಸಿಗಾಗಿ ಕಾಸಿಗೆ ಕಾನೂ ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನುವ ಜನ, ಈ ಹೊತ್ತು ಯಾವ ವಸೀಲಿಬಾಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಈ 62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಈ ಹೊತ್ತು ನಾವು ದೇಶದ ಒಂದೊಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಯಾವ ಬಾಯಿಂದ ಯಾವ ನಾಲಗೆಯಿಂದ ನಾಟಕಿಯಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:—“ನಾಲಗೆಯಿಂದ”. The Member must be more moderate in his language. I will not allow such things as ‘ನಾಲಗೆ’, etc

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—If it is unparliamentary, I am prepared to withdraw it.

Mr. SPEAKER.—Whether parliamentary or unparliamentary, even the language should be restrained and it should be moderate. Criticism may be severe, but it must be presented in a proper language.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—If the Hon'ble Speaker feels that my language is unparliamentary, I am prepared to withdraw. If it is not unparliamentary, I am at liberty to use it, Sir. If the Speaker does not want me to speak, I will not speak.

Mr. SPEAKER.—whether parliamentary or unparliamentary, the language should conform to the decorum of the House.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ.....

Mr. SPEAKER.—If the Hon'ble Member will kindly understand, I made two points very clear. If it is unparliamentary, I have got a right to ask the Member to withdraw. If it is not decorous, I can say that it should be decorous.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—He has been telling that the contractors have been paid 64 lakhs; is it over and above the contract rate? Sir?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ. ಹೌದು.....

Mr. SPEAKER.—If the Hon'ble Member does not know how and what language to use, I am not here to teach him. If I feel it is not proper, I call upon him to be moderate.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇನ್ನಾವ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು?

Mr. SPEAKER.—I fail to understand.....

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Then what am I to do, Sir?

Mr. SPEAKER.—I only suggest that the Hon'ble Member should use a proper language.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದೇಶದ ಅದಾಯವನ್ನು ಹಿವಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇನ್ನಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಏಕೆಂದರೆ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೋಟಿಯಲ ಸ್ವಿಕ್‌ಪ್ರಾಟರ್ನ್ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಟು ಮಾಡಿದೇವೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾ ದೇಶದ ಹಣವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತಮಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚುಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ದೇಶ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಈ ತಂಹದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ವಶೀಲಿಬಾಜಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ದೇಶದೋಹವಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ಇನ್ನು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎನ್‌ಸಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ರಿವೈಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ Arbitrators ಅನ್ನು ಕಾನಾಸ್ಪಿಟ್ರಿಯಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಎನ್‌ಸಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ರಿವೈಸು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಆಗ ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ನೋಡೋಣ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಎಂದ ಹೆಸರು. ಮಂತ್ರನ ಬಾಲದಷ್ಟು ಉದ್ದ ಕಾರನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ? ಇದನ್ನೇ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ಯವಲ್ಲದ ಮಾತನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಂದ ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿಸಿದರು, 1962ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನೊಕ್ಕಿನ ಫಲವಾಗಿ ಅದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಶರಾವತಿಯಿಂದ ಬೇಗ ಪರಮನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮದರಾಸು, ಡೆಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹ್ಯಾಂಪರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನತೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಏನಿವೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆವೋ? ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟು ಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೇಸು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸೀಜ್ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದಾಗಿ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲದರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ತೀರ್ಮಾನಾಗಿ ಆರೋಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ನೆರವೇರಿಸೇಕಾಗಿ ದೆ ಉಗ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಎಂದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ.

I Class, II Class, III Class, IV Class and V Class of Contractors ಎಂದು ಕ್ರಿಯಾಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭವೇನು? ಈ ಐದು ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳೇನು? ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು

ಆಯಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ರೀತಿಯಾದ Classes of Contractors ಕ್ರಿಯೇಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಲ್ಕನೇ ಕ್ಲಾಸ್ಸಿನವರು ಎಂದು ಮಾಡಿರುವ Register of Contractors ಎನ್ನುವ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಿಡಿ. ಯಾರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ Classes of Contractors ಎನ್ನುವದನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ, ನಿಮಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು, ದೇಶಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು; ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ? ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಹಣ ದಿವಾಳಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ? ಇಂತಹವರುಗಳು ಆಯಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೈಸಲಿಯನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು, ಹತ್ತು ಮೈಸಲಿಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ರೋಡ್‌ಕೋಷಯೋಗಿ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ೧೯೫೭ನೇ ಇಸವಿ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅದಷ್ಟು ಅಪಾತ ಬೇರಲ್ಲವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವೇಶದ ದುಡ್ಡನ್ನು ವಿನಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ, ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನ್ಯಾಯವಾಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ, ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪರ್ತಿನುಪ್ಪದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಭೋಷಣವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ (ಎರಾಜ್‌ಪೇಟೆ).—ನೀವು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮೈಸೂರನ್ನು ಕಂಪೋ ಮಾಡಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕೊಡಗಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನನ್ನ ಪೇಟೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಾರೋ ಅಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ; ಅದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ರೀಲರ್ಗನ್ಯುಜೇಷನ್ ಅದಮೇರೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದೇ? ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ವಿರಿಯಾಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ನೋಡುವಾಗ Rural Communications in Gubbi Taluk ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಐವತ್ತು ಮೈಸಲಿಗಳನ್ನು

ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ಗುಬ್ಬಿ ಒಂದರಲ್ಲೇ ನಮಾ 440 ಮೈಸಲಿಯನ್ನು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. That is the maximum in the State. ೫೦ ಮೈಸಲಿಯನ್ನು ರಸ್ತೆ ಲಮಿಟ್ಟು ಕೂಡ ಅನೇಕ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇದನ್ನು Ventilate ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ವಶೀಲದಾಜಿಯಿಂದ, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮೈಸಲಿಯನ್ನು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸರಕಾರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ನನಗೂ ಸಹ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮೈಸಲಿಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತಹ ಕತ್ತೆಗಳೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿ ಒಡೆದುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವ್ಯವಳು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಬೆಲ್ಲನ್ನು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಸರಿಯಾಗಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಬಲ್ಲವಾನು ಮಾಡಬಿಟ್ಟರು.

Mr. SPEAKER.—Please do not insinuate like that with regard to Officers who are not able to defend themselves in this House.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅವರುಗಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

Mr. SPEAKER.—Even if it is a Class, why should you defame them? I call it defamatory. They are not here.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—Defamatory ಎಂದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿ ಮಾಡೋಣ?

Mr. SPEAKER.—Do not use that language against Officers.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—You are very soft to the Officers. I am very glad.

Mr. SPEAKER.—I am neither soft nor hard. I want fair treatment to all.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮೀ, ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ಟೇಟ್ ರಾಡ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲರವರು ನನ್ನ ಕಾನ್‌ಟಿಟುಯೆನ್ಸಿಯಲ್ಲೇ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಎರಾಜ್‌ಪೇಟೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜನತೆಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬಂದಕದ ಯೋಜನೆಗೆ ಗೊರೂರಿನ ಬಳಿ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅಕ್ಕ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿರುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ.

Mr. SPEAKER.—Where is Shara-vathy? Is it in old Mysore or in an integrated Area?

5-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ—ನೀವು ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತರಲಿ, ನಾವು ಇಲ್ಲೇ ಕುಳಿತರಲಿ—ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬತ್ತವನ್ನು ಉಣ್ಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕಾರಣ ತಾವು ಈ ವಶೀಲೇಬಾಜಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬಲ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ತಾವು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಾರದು, ಬೆರಗಾಗಬಾರದು. ಈ ದಿವಸ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಂದಾಜು ತಯಾರಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಾರದು? ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತಾನೆ ಈ ದಿವಸ ತಾವು the estimate is under consideration, the estimate should be revised and the estimate should be renewed ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು? ಹೀಗೆ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, “ರ‍್ಯಾಕ್ ಆಫ್ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್, ರ‍್ಯಾಕ್ ಆಫ್ ಎಸೆಡಂ, ರ‍್ಯಾಕ್ ಆಫ್ ಫಾರ್ ಸೈಟೆಡ್‌ನೆಸ್” —ಈ ಮೂರು ದೋಷಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಏನಾದರೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರ ಅಂದಾಜನ್ನು 37 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಇಳಿಸಬಲ್ಲರು—ಬೇಡವಾದವರಿಗಾದರೆ ಅದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು 4 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಏರಿಸಬಲ್ಲರು; ಇಂಥವರು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು! ಆದರೆ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಂದಿಬಾಳ್ತೇನೆ. ತಾವು ಬಡ್ತಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಹಣ ಮತ್ತೆ ರಿವೈಜ್ ಆಗಬೇಕು—ಅದು ಸಾಲದು, ಅಂದಾಜು ಪುನಃ ರಿವೈಜ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ತೀರಾ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಾದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೆಂದರೆ ಬಹಳ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು. ದಿವಂಗತ ಸರ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಶೈಲ್ಯರಯ್ಯನವರು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದಂಥ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನವರು. ಈ ದಿವಸ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಲ್ಲೂ ಅಂದಾಜು ರಿವೈಜ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಅಥವಾ ರಿವೈಜ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದಾವರ್ತಿ ತಯಾರುಮಾಡಿದ ಎಸ್ತಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ರಿವೈಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ನಿಮಿಂಚೋ ಸ್ವೀರೋ ಸಿಕ್ವೆಡೇ ಕೆಲಸ ತಡವಾದರೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಿವೈಜ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಬೀಳಬಹುದು. ನಾನೀಗ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕ್ಯಾರಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲಡ್ ಕೊಡುವಾಗ ನೇರವಾದ ದಾರಿಯಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ರಸ್ತೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್—ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಫ್‌

ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ—6-7 ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾರಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂಥ ದಾರಿಯಿಂದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರೂ—ಇಂಜಿನಿಯರೂ ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಡವಾದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಇದ್ದಾಗ ನೇರವಾದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ಕ್ಯಾರಿ ಕೇವಲ 6-7 ಫ಼ರಾಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಕೋಡ್ ಎಂತದೋ ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇಕೆ ಅವರು ಓದಿಕೊಂಡು ಈ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು—ಪ್ರಾನ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತಯಾರಿಸಬಾರದು? ಆ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿ ಈಗ ಹಣ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನಾನೀ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನೀಗ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ, ಈಗಾಗಲೇ ತಯಾರಾಗಿರತಕ್ಕ ಅಂದಾಜುಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾವು ಚೆಕ್ ಕರ್ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಅಥವಾ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಪ್ಪುಹಾಕಬೇಡಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾವಿಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಾವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೆಲಸಗಳೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗದೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಲುಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಹೇಳಿ, ಇಲ್ಲ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಿ—ಆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವುಗಳನ್ನು ಇವರು ಮಾಡೇ ತೀರಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಜನರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊಲವಿನಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೋಷೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿಭಾರದ ಕಲ್ಲುಹಾಕಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರಸ್ತೆ, ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಸೇತುವೆಗಳ ಕೆಲಸ-ಅಲ್ಲ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ನೀತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಒಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕ ಜನರಿಗೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇದರಿಂದ ಹಣ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆಗಳ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ನನಗೆ ಒಟ್ ಕೊಡುವುದನ್ನೇನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲಯತನಕ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಯತನಕ ನಾನು ತಪ್ಪದೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಜನರಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರದೋ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಜನರು ನನ್ನ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಯಾರ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನುಣ್ಣು ಹಾಕತಕ್ಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಾರದು.

ಇನ್ನು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮೋಷನ್-ವರ್ಗಾವಣೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಸುತ್ತಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಅವರು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಡೈನೈನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ದುರ್ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಅಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ 7 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಅವರ ಸೀಟುಗಳಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪಕ್ಕ ದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುಟ್ಟ ವರ್ಕ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟದಲ್ಲ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು “ಲೋಕೋಪ ಯೋಗಿ ಶಾಖೆ” ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಇಲಾಖೆ ಇಂದು ರೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಪ ಯೋಗವಾದ ಶಾಖೆ ಆಗಬಾರದು. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಳಬಾಗಿರತಕ್ಕ ಜನ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಇರತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ-ಅಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದು, ಅಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲೇ ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲೇ ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲೇ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರು ರಿಟೈರ್ ಸಹ ಅಲ್ಲೇ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಆಗಿರತಕ್ಕವರೂ-ಆಗ ತಕ್ಕಂಥವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಆಗ ದೇಶಕ್ಕೇನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾದೀತು. ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಗಮ ವಾಗಿ ಆದಾವು.

MR. SPEAKER.—Sri G. Venkatai Gowda may speak now.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI G. VENKATAI GOWDA.—Mr. Speaker, Sir, there are so many demands that have been placed before us and since the time at my disposal is very short, I will confine only to the major works in the Public Works Department. Sir, we can classify this under five branches: roads, buildings, minor irrigation works, major irrigation works, sanitary and water-works. There are again what are called investigation, design, research, construction and maintenance. While judging the work and efficiency of the department, it is necessary to see how

far the investigations are being carried out in accordance with the latest technic and research is being made use of to help investigation and designs. Whether these constructions are progressing according to schedule and whether maintenance is being attended to properly and effectively is also a matter for consideration.

Sir, we witnessed last year the havoc caused by the floods. It is estimated that more than 5 to 6 crores worth of property was damaged. I wish to know whether the Government have prepared any report in this regard after the floods were over. We do not know the steps taken by Government to prevent these havocs. We are not aware of the different works that were undertaken in connection with the relief works. We have read in papers how the Madras Government tackled the situation. The concerned Minister and the Chief Minister went to the spot and created two Circles—one for effecting repairs and another for finding out steps to prevent the recurrence of such havocs. Our Government have not placed any such report before us as to the steps taken by them in this behalf. I venture to submit that something has got to be done; otherwise, we have to face such havocs very often. Here, I wish to point out that we are not able to receive much relief from the Central Government.

Sir, we have nearly three hundred miles coastal line and development of ports has got to be expedited. We do not know the agency working these problems and the proposals sent by the engineers in this behalf. It is a very important work. Again, we have been spending crores and crores of rupees on buildings. We do not know whether any steps have been taken to reduce the cost of expenditure on such buildings. I would like to know whether any research work has been undertaken in this regard. Has any agency been set up in the Department for this purpose, I would like to know.

Except for some changes in materials the attention paid to the method of construction and other aspects remain the same in respect of thousands of miles of roads. We can see when a

(SRI G. VENKATAI GOWDA)

second furlong is asphalted, the first furlong of road getting damaged. There is a tendency to take things very lightly. What is the precaution taken to see that optimum utilisation of the road materials is used. We are told that on the road from Hubli to Karwar there are already breaches and concrete slabs have been cut into pieces at certain places. It is said that concrete roads will last for decades but this road is only one or two years old. This is the state of affairs about the roads in Mysore State.

Let me come to the big irrigation works. Investigations are being delayed for years. That is within our knowledge. We have not been told the reason for the same. Such delays can occur only if our officers are not capable of understanding the designs for themselves. If they are beset with doubts and indecisions, certainly they cannot be expected to go through the designs. If they need certain help, then it should be given. If they need training, and refresher courses, opportunities should be provided for the same. If it is necessary to widen the scope of the activities of the Research Station and make this institution responsible for clearing doubts and indecisions by carrying out studies in the Research Station, it should be attended to. What is the period taken for the investigation of Malaprabha and Upper Krishna projects? Can we expect that when once these projects are started they will not be held up for want of adequate details, etc. In this connection I may state that the Kabini Reservoir Project may be taken up. It is stated that excavation is being carried on for the last three years or more. Is it ever conceivable to have a situation like this? A thorough enquiry needs to be instituted to see that such a thing never occurs in the history of the PWD. Who is responsible for the increase in the cost? Will the contractor agree to carry out works at the rates agreed to by him? If not what would be the excess cost due to increase in rates and who is responsible for it? So far as sanitary

and water supply works are concerned, one is sure to meet with half completed works. Investigation of some projects is being delayed. Is there any investigation and design branch for these works? Is there any research work going on, on this subject?

It is seen from budget allotments that several projects are being carried on for years, five years and ten years. To mention a few, the Bhairi Project, Ambligola Project, Jambadahalla Project, Kanakanale Project, Hagari-bommanahalli Project, etc., all these are being carried on for years.

It may be a point for serious consideration how this delay has affected the benefits that could have accrued to the State. The State may be losing crores of rupees by way of lapse of grants. If a project scheduled to be completed in 1961 is completed only in 1962, the benefit that the project would have given is postponed by a year. It is a question of benefiting ten thousand acres or more if it comes under an irrigation project. These ten thousand acres may bring an income of twenty to thirty lakhs of rupees. So, the persons who are responsible for delaying the project have actually made the State lose Rs. 20 lakhs. It is a national waste. Therefore, more attention should be bestowed on these factors. Once a project is estimated and sanctioned, it should be completed within the scheduled time at all costs and officers must be held responsible therefor. If there is to be any delay, the officers must assign the reasons before a project is sanctioned and not after that. The officers have got to foresee all the difficulties. To create national assets all these things have to be done.

It is seen from the budget allotments that several projects are carried on for five years or ten years. I would like the Government to prepare a note and distribute it to all the members. What is the inordinate delay due to? Is it due to paucity of funds? It is not because of that. Unless these things are made clear, there is no likelihood of anybody having any confidence in the work of the department. As I have already pointed out, it is a matter for serious

consideration because we have been spending crores of rupees on these projects. We may be having central grant and if it is not utilised in time, then, it may lapse. Therefore, more attention has to be paid so far as investigations are concerned. Investigation is a very comprehensive field. We cannot go on with the old methods. New methods and techniques have to be adopted. It is learnt that three investigations circles have been established. First of all we must know how many such investigations circles are there in the neighbouring States and how they are working. In respect of design unit also, the same observation holds good. Why I am venturing to suggest this is because the investigations are being delayed. I know this from my own experience because in my place I have seen investigations being carried on for a long time and nothing has been done. I do not understand why there should be so much unnecessary delay. The officers should be given a certain time within which they should complete the work. Even in respect of research organisation something has got to be done and special importance should be given to the research side. I have been told that in Madras and Andhra they are having an independent research unit and that a Superintending Engineer is in charge of it. So, here also more importance should be given and the research station should be under an independent officer. These research stations must have an adequate number of trained personnel. It would not be worthwhile if people who are sent to work in these places are transferred within six months or are not given proper facilities.

Therefore the Government has got to bestow more attention on this aspect of the matter and see that these branches of investigation, design and research are given more importance than at present. When that importance is given, naturally construction and maintenance will follow and revision of estimates will not be there and the work will be more quickly done. Even in the case of Sharavathi, I may put it to you, we have not evinced any interest in design and research. We

should have alternative things. One year has passed off. We really do not know when the State of Mysore will be able to get power from Sharavathi. We should have definite proposals. I should like the Government to see that they should get the proposals from the officials concerned to make use of the materials or the property available for the projects, because I find so much of raw materials being stacked without being put to use. If such things had been attended to in the case of Hagaribommanahalli, ten thousand acres of land would have been irrigated. Therefore, I am stressing the importance of taking up these projects. We have got money. They have been included in the programme. I may bring to the notice of this House that we have got 51 per cent of this programme by way of spill over from the Second to the Third Plan. So far as these medium projects are concerned, there has been a terrible slowness. If these works started in the first and second plan are carried over to the third plan, where is the chance of fresh works coming into being? There is no chance in such circumstances. There is no chance at all for taking up fresh works, because the old works have not been completed as yet. In fact, we want to have a more number of medium projects here. So far as the Third Plan is concerned, they have included only eight or ten; in the Draft Third Five-Year Plan, about twenty-eight medium projects would have to be taken up. But, as I said, and I am pained to see, that only eight to ten are taken up. Why I am laying more emphasis on medium projects is that they could be completed early and they could yield revenue as early as possible unlike the major projects. Therefore the Government ought to take steps to see that a more number of medium projects and an equal number of minor projects are included. Also the amounts provided for the medium and minor projects are not adequate, in my opinion. For that, I have been requesting the Government to see that more assistance is got from the Centre. We are not getting the amounts that we are legally eligible for. Therefore,

(SRI G. VENKATAI GOWDA)

I have been pressing that some more attention is paid to this aspect of the matter and that these projects are completed in time so that they may give a good return or yield to the State.

So far as rural communications are concerned, much has been said about this, and I do not want to repeat, except to request the Government to lay down a uniform policy. Their present limit of developing or laying fifty miles of road in each taluk is very unscientific. Here, there are taluks varying in area. There are taluks with 200, 300, 500, 600 and also more than a thousand miles. They cannot apply the same rule. Let the Hon'ble Minister consider this point. Let the Government formulate a uniform policy—say of laying down one hundred miles of road. Wherever it is exceeded, let them leave it. Where it has not reached the limit, let them take steps to see that roads to that extent are laid. Since the last two years, roads have been laid but they remain unattended to. Unless the roads laid are attended to, the money already spent will be waste. In several areas, I have seen that the money spent on the laying of roads becoming waste. When you finish laying the road, it is your bounden duty to see that it is maintained by some agency. Sri Muckannappa was alleging that more things had been done in the integrated area than in the old Mysore area.

Mr. SPEAKER.—Let us not develop this rivalry of old Mysore and integrated areas.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—I do not know which part of the State he had in mind. But, so far as my taluk is concerned, much more has to be done. While we were in Madras, we were completely neglected possibly because, we were at too long a distance. Now, something is going on. There is need for a second sub-division there, because the area is one thousand and hundred square miles and the works have come up, and therefore, there is need for such a thing. So far as irrigation projects are concerned, I should say that till now nothing has

been done. So far as the Gundal project is concerned, I am told that it has been investigated and that this will be completed within the next two or three months. This is included in the B schedule. I do not know whether this is at the discretion of the Government. Even the Chief Minister has told us that there is no hard and fast rule that such and such a project has to be taken. You see the need of the locality, the source of water supply available and the many uses that it can be put to. We have got two projects in our area, which would irrigate more than 25,000 acres of land and this would be a boon to the ryots in our taluk. Till now, no such benefit has been extended to these people. The two projects are the Gundal Project and the Uduthorai project. Their investigation has to be completed as early as possible and you should see that these projects are taken up in the Third Plan itself. So far as the Gundal project is concerned, they could derive financial benefit by auctioning the tank bed areas. There are about three to four thousand acres of land available, and if that land is auctioned, ryots are prepared to buy the same at four or five thousand rupees per acre. Therefore, Government could easily get the amount that they are going to invest on this project. I, therefore submit that these two projects are taken up and the work commenced during the Third Plan period.

So far as the erstwhile District Board managed roads are concerned, these are to the extent of two to three hundred miles in my taluk. The taluk development board has not been able to spend anything on these roads. Only forty miles was taken up during December 1960. But the Taluka Board has not been able to pay a pie towards these roads, with the result that conditions have gone from bad to worse and the people are suffering. This state of affairs should not continue and I request the Hon'ble Minister for P. W. to see that something is done. You are aware that the erstwhile District Board has to provide Rs. 900 per mile on those roads. But, they are

unable to provide even a hundred rupees. We should not be deprived of these ordinary facilities and that is not the spirit of the States Re-organisation Act.

6 P.M.

Therefore I am suggesting that something has got to be done. They are all good roads where buses ply. Therefore I have been requesting that fifty to sixty miles of important roads where different communications from other parts of the Madras State connect, may be taken up. Something has got to be done in that direction. There are some non P. W. D. roads. Unless some causeways or bridges are built, they would be useless. People are not able to make use of those roads because they are not P. W. D. roads. The Taluk Boards cannot do anything about those roads because they have to put up some high level causeways. Therefore under the rural communications or Community Development Works some amount has got to be provided. The Superintending Engineer has inspected the place and feels that this has got to be done but for want of allotments that work cannot be taken up. Therefore I am suggesting that wherever there is need, something has got to be done in the interest of the locality.

With these observations I hope the Government would pay more attention to the research design and investigation sides of the P. W. D.

Thank you.

Mr. SPEAKER.—Sri Vasanna Setty may speak now.

SRI S. A. VASANNA SETTY (Sakaleshpur).—Sir, I will participate tomorrow.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ (ತುರುವೇಕೆರೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೊತ್ತ 70,03,92,200 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ನಿದಲೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಟೀಕೆಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು Enemy No. 1 ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದರು: ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅದು ಬಹಳ

ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದು. 19 ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಿವೆ; ನಾಲ್ಕು ಟ್ರಿಬ್ನಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಮೂವತ್ತು ಸೂಪರಿಂಡೆಂಡಿಂಗ್ ಟ್ರಿಬ್ನಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು 19 ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಾರೆ; ಅಂದರೆ ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೆ 1½ ಸೂಪರಿಂಡೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಇದ್ದಾಹಾಗಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ 141 ಜನ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿದ್ದಾರೆ; ಅಲ್ಲಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಯಿತು. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು 459 ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ವೇಯರುಗಳು (ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು) 400 ರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಸಬ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಅವರ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾಂಡಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್ ಹುಲಿಕ್ಯುಲೆನ್ 1½ ಮೈಲಿ ಟನ್ ಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೇ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಈಗಲೂ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೇ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಲಿ; ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಕೊಡುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿದ್ದಾರೆ; ಅವರೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಅಂದಾಜಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 28-30 ರಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ 33 ರೂಪಾಯಿ ಗಜಕ್ಕೆ ಇದ್ದದ್ದು 55 ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುಗಳು ಒಂದು ಜಲ್ಲೆ ಹಾಕಿದರು; ಜಲ್ಲೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ 33 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ 55 ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು. ಇದನ್ನು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ರಿಯಾಯಿತಿ. ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಆಗಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿನಲಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನವದಲ್ಲಿ 25 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರು. ಅವತ್ತಿನ ದಿನವೇ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಚೆಕ್ ಮಾಡಿ, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ, ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಬ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂಟರ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಚೆಕ್ ಮಾಡಿ, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಕ್ ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನವ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಬಿಲ್ಡು ಕಾರ್ಕ್ಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ; ಒಂದು ದಿನವಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿ ಪಾಸಾದ ಜಾಗ ದಿಂದ 50 ಮೈಲಿ ಹೋಗಿ, 2½ ಘಂಟೆಯೊಳಗೆ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ)

ದುದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಭಾವದ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೋಟೀಸೂ ತಂದಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟೂ ಅಲ್ಲದೆ 32ಕ್ಕೆ, 55 ಬರುವ ಹಾಗೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸುವಾಗ additional tender ಕೊಟ್ಟರು; ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ವೆಹಿಕಲ್ ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು; ಮೂರು ಡೈವರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ವೆಹಿಕಲ್ ಗಳು ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಓಡಾಡಿದೆ; ಅವು ಓಡಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಸಹ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ದಾರನಿಗೆ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ವೆಹಿಕಲ್ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಬಡವನಾದ ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರನಿಗೆ ಒಂದು ವೆಹಿಕಲ್ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಇರಾಖೆಯವರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಭ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ವೆಹಿಕಲ್ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೆಹಿಕಲ್ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಟೂಲ್ಸ್ ಚಾರ್ಜಸ್, ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್ ಮೆಂಟ್ ಚಾರ್ಜಸ್, ಏಳು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ; ಗೌವರ್ನ ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಅದು 3 ಆದರೆ 4 ಬೇರೇ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ 20% ಒರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟಿನವು ಕಾವೇ ಮಾಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಶೇಕಡ 15 ರಷ್ಟು ರೇಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಇರಾಖೆಯಿಂದಲೇ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರೇಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರೇ ಮಾಡಿದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೂ ಅನುಭವ ಬಂದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಜನರಿದ್ದಾರೆ; ಒಳ್ಳೆಯ ಶಕ್ತರಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥೆಂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಟ್ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈ ತಿಂಗಳ 20ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಹೇಪರ್ ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವಾರು 20 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಆಡಿಟ್ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಖಿಡಬ್ಬಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಡಿಟ್ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇವೆ. ಇಂತಹ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹದಿನೈದು ಕೋಟಿರೂಪಾಯಿಗಳು ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏಕೆ ಸರಿಮಾಡಬಾರದು. ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಡಿಟ್ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರೂ ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ 2-3 ಜನನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಅವನು ಮಾಡಲಿ ಇವನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಿತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ತಡವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ನೂಪರ್ ವಿಷಟ್ ಇರಬೇಕು. ನೂಪರ್ ವಿಷಟ್ ಸ್ಪಷ್ಟಿಗೆ

ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಹಿಂಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಭಾರಿ ಭಾರೀ ಕೆಲಸಗಳು ಇವೆ, ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರಲಿ, ಬಾರದೇ ಇರಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು. ಈಗ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಿಲಿಮಿನರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಬಹುದು ಅವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ವಹಿಸಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬರ್ಚು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಶೇಕಡ 42 ಭಾಗದಷ್ಟು ನಾವು ಜಾಸ್ತಿ ಗಳಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತಿ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಸಹ ಬಿಡಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ನೂಪರ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ಣ್ಣ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಗಾಕೊಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದರಾಳ್ ಎಂಬುವರು ಇದ್ದರು. ಅವರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲರಕ್ಕೂ ಒಂದು ಗೋಕಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಬಿಡದವಾಗೆ ಇವೆನ್ನಿ ಗೇರ್ಷ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಆ ರಿಕಾರ್ಡುಗಳಿವೆ. ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಗೂ ಇಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ತಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಬಹು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವೈಥಾ ದುದ್ದು ಬರ್ಚೆ ಹೊರತು ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಏನೂ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಒಂದು ಕಡೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿದಾಗ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವುದರೊಳಗೆ ಪುನಃ ಅವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಅದರಿಂದ ಮೈಸೂರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಗಾಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರೇ ಇಲ್ಲ. ಜಲವರಿಯೇನೋ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಕಡೆ ತರೀಬೆಳೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥದವರೇನೋ ತುಂಬಾಬೆಳೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮವರು ಆ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಷಯ ಈಗಾಗಲೇ ೬೨ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಲ್ಲ. ೬೩ನೇ ಇನವಿ ಕೂಡ ಮುಗಿದಾಗ್ಯೂ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲೂ ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವರು ಹೇಳುವುದಾದರೆ? ಅನೇಕರಿಗೆ ಎದೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಟ್ಟಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲಿಂದಲೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಲಸ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಏಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ, ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಬರ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಫೆಬ್ರವರಿ ಪ್ರೀಯುಡಿ ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮುಂದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏಷ್ಟು ಹಣ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಈಗ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ದೇವಯ್ಯ (ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟಣ).— ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿ ರೀತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಏನೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇವತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಾಡು, ಗುಡ್ಡ, ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾಗಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಹೊಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕೊಳವೆಗಳು ಇರುವಂತಹ ಪ್ರದೇಶ. ನಮಗೆ ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ರಸ್ತೆಗಳು. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕ್ರಾಂತಿ ಬೀಗಕ್ಕೆ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ಬಗೆಗೆ ಹಣಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಬೆಳೆದಂತಹ ಕಾಫಿ, ಎಲಕ್ಕಿ, ಕಿತ್ತರೆ, ಬತ್ತ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಘು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಕೇವಲ ೫೦ ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳು ಬಹಳ ಕೆಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಅರ್ಧಮಾರ್ಗವಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳು ದುರಸ್ತಿ ಆಗಿವೆ. ಇದರಿಂದೇನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಇವತ್ತು ಮೊದಲು ಗಾಡಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೂ ಹೋಗಲು ಆರಂಭ. ಹರಂಡಿ, ಡೈನೇಜುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ರಾಜ್ಯ, ಗಾಡಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಬೆಳೆದಂತಹ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಣ ಜಾಸ್ತಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮದು ಮೈದಾನ ಸೀಮೆಯಲ್ಲ. ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ ಸೀಮೆ, ಕೊಡಗು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಂದಲೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೊಳೆಗಳು ಉದ್ದವ ವಾಗುವುದರಿಂದ ರಸ್ತೆಗಳ ಸೌಕರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣಬರ್ಚುವುದೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ವಿಂಗ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸೇತುವೆಗಳಾಗಿಬೇಕು. ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮೈಲಿಗೆ ಬರ್ಚಾಗಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮಲೆನಾಡು ಸೀಮೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಏನೇನೂ ಸಾಲದು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ರಸ್ತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೫೦ ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಧಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತ ಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬನ್ನುಗಳು, ರಾರಿಗಳು, ಗಾಡಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಆ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಲದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ೧೦೦ "ನಿಂದ ೨೦೦" ವರೆಗೆ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲುಹಾಕಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಕೇವಲ ಇನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಸ್ತೆಯೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಬರ್ಚುವುದಾದಂತಹ ಹಣ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೇಟರ್ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಾಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ದಂತಹ ಬರ್ಚುವುದಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಈ ಬಾಟಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಹಣ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರ್ಚಿ ಆದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಇನ್ನೇನೂ ಸರ್ಕಾರ ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗಳು ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೇಳುವಂತಾದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರು ಬೆಳೆದಂತಹ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ೫೦ ಮೈಲಿಗಳವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಮೇಟರ್ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಮಳೆ ಯಾದರೆ ಬೆಳೆಲುಂಟು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮಳೆ ಬಂದು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬಾರದೆ ಬತ್ತದೆ ಬೆಳೆಗೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಲಿಯು ತಳದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕೆರೆಗಳು ಏನಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಅವು ಫೀನಿಸ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ದೇವಯ್ಯ)

ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ 3-4 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಂತರ ನೀಪೇಜ್ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಅಲ್ಲ ಜೂನ್ ೨೦ರಿಂದ ಜುಲೈ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗೂ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ನಾಟ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕೆರೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆರೆಗಳ ದುರಸ್ತಿಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಎರಡರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಕೊಡಗು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ದೇಶವಾದರೂ ೭೫-೮೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆಗ್ರಿಕಲ್ಟರಲ್ ಇಂಕಂಟಾಕ್ಸ್ ಅಲ್ಲಿದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ನೀರಾವರಿಯ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ವೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಹಾರಂಗಿ ಹೊಳೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೊಡಗಿನವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೨ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚೀಫ್ ಕಮೀಷನರು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಕೊಡಗು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ದೇಶ ಇಲ್ಲಿ ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ನೀರಾವರಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಪುನಃ ೧೯೪೦ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇನ್ ವೆಸ್ಟಿಗೇಟ್ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪ್ಲಾನು ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟುಗಳು ೧೯೫೨ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಆಗ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಮುತವರ್ಜಿಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಆಗಿನ ಮೈಸೂರಿನವರೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆಗ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ದುರಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಆಗುವುದಲ್ಲದೆ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೨೦ ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಪ್ಲಾನು ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟ್ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ೧೯೫೨ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪೆರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪನಿವಾಸಿಣ್ ನಡೆದಾಗ ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಮೀನು ಇದೆ, ಮತ್ತು ನೀರು ಇದೆ.

ಆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಆಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಬಂದಿತವಾಗಿಯೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಾರಂಗಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ಲಾನು ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟುಗಳು ತಯಾರಾದುವು. ಅದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಇನ್ ವೆಸ್ಟಿಗೇಟ್ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ೧೯೪೨ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ಲಾನು ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟು ಆದುವು. ಆದರೆ ಆ ಕಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೫೦-೫೧ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪುನಃ ರೀ ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಇದ್ದರೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜಮೀನಿದ್ದರೂ ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ರೀ ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟುಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಆಮೇರೆ ಕಂಬದಕಡ ಮತ್ತು ಗೊರೂರು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ೧೯೨೪ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ೧೯೭೨ನೇ ಇಸವಿಯ ಒಳಗಾಗಿ ನಾವು ಕಾವೇರಿನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೊರದರೆ ನಮ್ಮ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಕಂಬದ ಕಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಏಳು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡಗನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ಉಪಕಾರವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಯಾವ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಗೊರೂರು ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನವರ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾರಂಗಿ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ೨೦ ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಕಂಬದಕಡ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾರಂಗಿ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ನಮಗೆ ಹಾರಂಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಗಬೇಕು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ಲಾನು ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಹಾಸನ, ಮೈಸೂರು, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಎಸ್ಸಿ ಮೇಟ್ ಪ್ರಕಾರ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿಯಾದ ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆದರೆ ಕಂಬದ ಕಡ ಮತ್ತು ಗೊರೂರು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ 180 ಅಡಿ ನೀರು ನಿಂತರೆ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು ಕೆಳಗೆ ಜಾರಿ ನಮ್ಮ ದೇಶ ನಾಶವಾಗುವಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹ ಹೆದರಿಕೆ ನಮಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ (ಹೆಬ್ಬಾಳು).—೧೯೬೨ನೇ ಇಸವಿ ಒಳಗಾಗಿ ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದ ಕಡೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹೋದರೆ ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರತೀತಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ವಿಚಾರ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ದೇವಯ್ಯ.—ಈ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆ ಇಷ್ಟೆ. ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ಲಾನಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಒಂದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೋಡಿಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಹಾಸನಕ್ಕೂ ನೀರು ಬರುವಂತೆ ಒಂದು ಮೀಡಿಯಮ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳು ಅನವಿರೋಧ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅವರು ಬತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

6-30 P. M.

Sri B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—Mr. Speaker, Sir, the Demands that are before us all come under the P.W.D. Head. Sir, the expenditure on PWD has been increasing from year to year. During the last five years, it has gone up three-fold and the State is spending about one-third of its total expenditure on the P.W.D. PWD, Sir, we can rightly call as the Public Waste Department instead of Public Works Department. I do not think that there is any other Department which is more chaotic and which is more confusing than the PWD. It is a sort of confused sea. We are spending a lot of amount every year and there is a lot of wastage also. The defects in the working, infructuous expenditure, avoidable expenditure, irregularities etc., in the Department have been pointed out by the Audit report as well as the Report of the Public Accounts Committee. The Resources and Economy Committee have also pointed out various defects in the working of the

Departments. The Resources Committee has also suggested a number of measures of economy by which a lot of wastage in this Department can be stopped. Then, Sir, I said that this Department was chaotic. I do not say this without any basis. This Department has been found during the last three or four years, to be spending moneys in excess, spending money at the sweet will of the Departmental bosses. Large number of works costing crores of rupees are taken up without budget provision. There are a large number of works undertaken for which there are no sanctioned estimates; prior estimates are not prepared or sanctioned. Similarly, on the other hand, works that have been sanctioned in the Budget for which Budget provision has been made are not undertaken at all. This Department, Sir, does not follow the budget, does not follow the schemes and programmes that are included in the Budget.

Sir, this Department is spending, as has been pointed out in the Audit Report, that under all heads the P.W.D. have spent in excess. Here is the audit Report and on page 7 says that under the different heads, Sir, there have been excess expenditure from 8 per cent to 54 per cent. Similarly, Sir, there is no method or system in the working of this Department. The method seems to be the method of chaos and confusion. Sir, projects and schemes are taken up without proper detailed investigation. That has been particularly pointed out by the Resources and Economy Committee. Designs are often changed. Even when the works are going on, designs are changed from time to time. Schemes and projects are not properly investigated. There is no thorough investigation before the schemes are undertaken. So, everything is going on in a haphazard manner. There is delay in the execution of the projects which leads to extra expenditure, extra unnecessary expenditure. I think this point has been dealt with by my Hon'ble friend Sri Venkai Gowda. On account of this delay the cost of all the projects have gone up, thus causing extra-expenditure to the Exchequer of

(SRI B. R. SUNTHANKAR)

the State. Large number of works which were taken up 10 or 15 years ago are still incomplete. They have not been completed. Mysore, Sir, has got the lowest irrigation ratio, that is ratio of the land under irrigation to the total cultivable land in the State. It has got the lowest irrigation ratio in the whole of India. Even by the end of the Third Plan, after completing the projects that will be taken up in the course of the Third Plan, at the most it will go up to 12.5 per cent of the total cultivable land that will come under irrigation. So, Sir, it is expedient that all the projects that are taken up should be speeded up. A time schedule for the projects should be drawn up and the time schedule should be strictly adhered to. Here the suggestions of the Resources and Economy Committee should be taken into consideration (P.230):

“We repeat that the work should be started only after designs and plans are ready; all technical problems should be foreseen and settled and not after tenders are called for and accepted.”

These are very valuable suggestions made by this Committee and if these recommendations are strictly followed, I think there will not be delay, inordinate delay in the execution of, the works and projects that we find at present.

There are no separate capital and revenue accounts kept of the irrigation projects. The Accountant General in his audit reports has repeatedly, year-after-year, recommended that such accounts should be kept separately. For want of such separate accounts, it is very difficult to assess the financial results of the irrigation projects, whether they are productive or unproductive, whether the money is well-spent, whether we are getting proper returns, whether we are at a loss or not. Such separate accounts for capital and revenue should be maintained so that we may get a proper assesment of the irrigation projects.

The audit report has also pointed out the machinery lying idle. Machinery worth crores of rupees is lying idle in Sharavathy and Tungabhadra projects. This is unnecessary locking up of Government money and even special staff is maintained for them. Either the machinery should be disposed of or it should be brought into use immediately. What I would like the hon. Minister is to find out some system or method to get out of this chaos. This chaotic condition prevailing should not be allowed any further.

The Resources Committee has suggested the setting up of a Water Board just as the Water Commission or the Irrigation Commission appointed in Maharashtra. This Commission, consisting of experts, would deal with irrigation projects, investigate resources and potentialities for irrigation and prepare schemes after thorough investigation. Such a Board should be immediately set up and that would also help to set matters right.

Sir, there is large scope for economy in this department. The Resources Committee has also pointed out the various means of giving effect to economy. One point I would suggest is that there is large scope for economy and retrenchment in the matter of construction of buildings. As I have said on a previous occasion, there is a sort of craze or fad for constructing big and palatial buildings. The Resources Committee has also said that the idea of having ‘prestige buildings’ should be done away with. There is a lot of scope for economy in the matter of buildings.

I will come to roads. Two very important schemes have been included in the past. These are also Centrally-sponsored schemes. One scheme relates to the West Coast road programme and another is about the ore roads. These two programmes are lagging behind. In the Second Plan, for these two schemes 150 lakhs of rupees were sanctioned but out of this amount only 108 lakhs were spent. I would particularly refer to the Londa-Sadasivgad Road. It is a very neglected road and requires immediate improvement. This road is called ‘the ore road’, that is

roads connecting mineral ores with ports. The Government of India have agreed to give financial assistance up to Rs. 246 lakhs. The estimated cost is 477.47 lakhs, covering 379 miles of roads in the State. There are four such roads. I am particularly referring to the Londa-Sadasivgad road. This road requires immediate improvement. It is very important for the area. It is the only road in the Supa and Karwar Taluk on the off-side of the Kalinadhi river. This road is not a motorable road at present. During the rainy season all the area is turned into a veritable Andaman because there are no means of communication. Money has been provided in the Budget for the last 3 or 4 years but it has not been utilised.

Mr. SPEAKER.—This formed the subject of an interpellation. All that has been mentioned now has been answered.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—Then I will go to the other points.

Mr. SPEAKER.—I wanted to remind the member of two things: One, the time is over for him and I will have to give a chance to some other member also Sri Manjaya Shetty is to speak now.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I will refer to the problems of my area for a few minutes.

Mr. SPEAKER.—May I suggest to the hon. Member that if he has more points he may give me a brief note and I will have it put in the proceedings.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—Sir, I was not prepared to speak today.

Mr. SPEAKER.—I suppose I got a request from him that he would participate. I thought members would speak only after preparing in self.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I wanted to speak on "Agriculture".

Mr. SPEAKER.—I do not know. May be it is my mistake. It does not matter.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I want only five minutes.

Mr. SPEAKER.—I am sorry. Sri Manjaya Shetty may speak.

ಶ್ರೀ ಪಂ. ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ (ಬೈಂದೂರು).—ವಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಅನುವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 19 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. 172 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು

ನಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಐವತ್ತು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 50 ಮೈಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಸ್ತೆ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ 50 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರೋಷವಾಗಿಯೇ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೊಂದಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಮಳೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುವ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು. ಹಳ್ಳ ಹರಿ ಮುಖ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ರಸ್ತೆ ಹಳ್ಳ ನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕೋ ಅಲ್ಲ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ರಸ್ತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಹಣ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ರಸ್ತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೋಗಬೇಕೋ ಅಲ್ಲ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಸ್ತೆಗೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ 6 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದೂ ಈಗ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ರಸ್ತೆ ಅಗಲಪಡಿಸಿ ಮಣ್ಣು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಾಗೆ ರಸ್ತೆಗೆ ಮೆಟರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಕೆಲವುಕಾಲ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆದಲ್ಲಿ ಇಂತಿಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ಎನಾ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಇರುವ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಹಾಕಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅದು ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿಗು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ರೀತಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ—ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ—600 ಕುದುರೆ ಮೈಲಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್

(ಶ್ರೀ ವೈ. ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ರಸ್ತೆ ಪೈಕಿ ಬರೀ ಎಂಟು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಸ್ತೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ರಸ್ತೆ-ಸ್ಪೆಷಲ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಗುಳವಾಡಿ-ಕಕ್ಕಿನೇರಕಟ್ಟೆ-ಅಜ್ಜಿ ಸಿದ್ಧಾಪುರ ರಸ್ತೆ ಒಂದೆ, ಸುಮಾರು ಎಂಟು-ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಉದ್ದ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಜ್ಜಾಡಿ-ಅಲೂರು-ಮಂಡ್ಯ ರಸ್ತೆ. ಅದು ಎಂಟು, ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಉದ್ದ ಇದೆ. ಈ ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅತಿ ಎನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ 130-140 ಇಂಚು ಬರುವುದುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ? ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನಾ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ 10-16 ಹೊಳೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೀರನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಈಗ ಇರವುದರ ಮೂರು ಪಾಲಿನಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಾವು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎರಡು-ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಎಸ್ಪಿ.ಎಲ್. ವೆಗೈರಿ ಎರಡು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಿಜ್ಜೂರ್ ಯೋಜನೆ, ಕಟ್ಟಿನ ಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಹಾರಾಡಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯ. ಬಿಜ್ಜೂರ್ ಯೋಜನೆ ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯು ಪುರ್ಣವೆನಿಸೋದಿವರೆ ಇದರಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಯೋಜನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತೀವ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಾಲದು. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಅದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಳಿದಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೀವ್ರ ಗತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಟ್ಟಿನ ಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ವೆಗೈರಿ ಎರಡು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನ್-ಪ್ರಾನ್ಸ್ ವರ್ಕ್ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾನ್ಸ್ ವರ್ಕ್ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹತ್ತು 15 ಲಕ್ಷದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಅತಿ ಎನಯದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹತ್ತು ಹದಿನಾರು ಹೊಳೆಗಳು ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಸಭೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಎರಡು ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಘು ಇರಿಗೇಷನ್ ಸ್ಕೀಂ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಈ ನೀರನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ

ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಏರಿಸಲು ಹೊಡೆದಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪಾಪ, ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಒದಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಆ ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆತು ಆಹಾರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಲಘು ಇರಿಗೇಷನ್ ಸ್ಕೀಂಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ ಕೂಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂದಾಪುರ ಬಂದರು ಒಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಬಂದರು. ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲನವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಅದಿರು ತಯಾರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಕುಂದಾಪುರ ಬಂದರ (ಗಂಗೊಳ್ಳಿ) ಮೂಲಕ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ರೈಲ್ವೆ ಲೈನನ್ನು ಸಹ ಹಾಕಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಸನ-ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೋ, ಅದರಷ್ಟೇ ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಈ ರೈಲ್ವೆ ಲೈನೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಸೀಕೆಂದ ಹೊಸ ನಗರ, ನಗರ, ಕೊಲ್ಲೂರು, ಗಂಗೊಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಾದು ಕುಂದಾಪುರ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಈ ಬಂದರ ಜೋಡಣೆ ಆಗುವ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಐವತ್ತೈದು ಮೈಲಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ರೈಲ್ವೆ ಲೈನನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಿಸಲು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಅವರ ರೈಲ್ವೆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೈಲ್ವೆ ಲೈನನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಲನ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾರ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet again at 1 P.M. tomorrow.

The House adjourned at Five Minutes past Seven of the Clock to meet again at One of the Clock on Tuesday, the 24th July 1962.